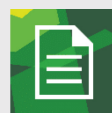

Erityiskertomus

Euroopan tilastot**Laatua voidaan edelleen parantaa**EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

Sisällys

	Kohta
Tiivistelmä	I–X
Johdanto	01–11
Tieto on valtaa – Virallisten tilastojen merkitys	01–03
Euroopan tilastojen tuottamisen oikeudellinen kehys	04–07
Euroopan tilastojärjestelmän hallintotapa	08–11
Tarkastuksen laajuus ja tarkastustapa	12–20
Huomautukset	21–89
Strategia ja ohjelmat vastasivat odotuksia, mutta innovointiin ei keskitytty riittävästi eikä kaikkiin käyttäjien tarpeisiin kyetty vastaamaan	21–34
Strategiset suunnitelmat ja ohjelmat vastasivat pitkälti institutionaalisia odotuksia, mutta edistyksen mittaaminen ei ollut riittävää	22–23
Käyttäjien tarpeisiin ei vastata riittävästi, ja tiedoissa on edelleen puutteita	24–29
EU:n tilastojen rahoituksen lähteet eivät ole tarkoituksenmukaisia eikä rahoituksessa suosita riittävästi innovatiivisia hankkeita	30–34
Eurostat tukee kansallisia tilastojärjestelmiä asianmukaisesti, mutta arvioinnissa ja tilastojen levittämisessä on yhä puutteita	35–69
Eurostat tarjoaa asianmukaista tukea kansallisille tilastojärjestelmille	38–39
Jäsenvaltioiden laaturaportointi ei ole täysin yhdenmukaistettua ja dokumentoitua	40–43
Eurostatin laadunarviointi ei täysin taannut tietojen luotettavuutta	44–56
Parlamentille ja neuvostolle osoitettavissa raporteissa ei esitetä tietoja yhdenmukaisesti eikä seurantaindikaattoreita ole	57–58
Levittämismenettelyjä ei ole yhdenmukaistettu riittävästi	59–63
Ennakkolevitys voi vaarantaa yhdenvertaisuuden ja mahdollistaa tietovuodot	64–69

Vertaisarviointien avulla saavutettavaa parannuspotentiaalia ei ole hyödynnetty täysimääräisesti 70–89

Komissio on edistynyt hyvin useimpien vertaisarviointien suositusten osalta 71–75

Eurostatin arvio vertaisarvioinnin parannustoimien täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa perustuu suurelta osin keskinäiseen luottamukseen tilastoviranomaisten välillä 76–82

Vertaisarviointien suunnittelu on parantunut ajan myötä, mutta merkittäviä puutteita on edelleen 83–89

Johtopäätökset ja suositukset 90–103

Liitteet

Liite I – Viralliset tilastot covid-19-kriisin yhteydessä

Liite II – Valitut tilastotoimet

Liite III – Esimerkkejä kansainvälisistä tilastoja koskevista suuntaviivoista, suosituksista ja parhaista käytännöistä

Liite IV – Tarkastukseen valitut hankkeet

Liite V – Etsitään vaihtoehtoja ajantasaisempien tietojen saamiseksi covid-19-kuolemista

Liite VI – ESGAB:n suositukset 2014 ja 2021

Liite VII – Yhteenveto kansallisten tilastolaitosten parannustoimista – tilanne 31. joulukuuta 2019

Liite VIII – Kansallisten tilastojärjestelmien kattavuus vertaisarviointien kolmannella kierroksella

Lyhenteet

Sanasto

Komission vastaukset

Tarkastuksen eteneminen

Tarkastustiimi

Tiivistelmä

I Viralliset tilastot palvelevat yleistä etua, ja niiden tarkoituksena on kuvata taloudellisia, väestöllisiä, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä ilmiöitä. Ne ovat olennaisen tärkeitä, jotta voidaan tukea poliitikkojen ja yritysjohtajien sekä myös yksityishenkilöiden ja kotitalouksien näyttöön perustuvaa päätöksentekoa. EU:ssa tilastoja tarvitaan kaikilla aloilla EU:n politiikkojen suunnittelusta, täytäntöönpanosta, seurannasta ja arvioinnista EU:n varojen keräämiseen ja jakamiseen, ja niiden korkea laatu on ratkaisevan tärkeää. Tilastoja toteutetaan seuraavien kriteerien avulla: relevanssi, tarkkuus, vertailukelpoisuus ja johdonmukaisuus, ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus sekä saatavuus ja selkeys.

II Vuonna 2012 tilintarkastustuomioistuin julkaisi erityiskertomuksen Euroopan tilastojen laadusta. Vuonna 2016 toteutetun seurannan perusteella tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että joitakin sovittuja parannuksia ei ollut pantu täysimääräisesti täytäntöön. Koska Euroopan tilastoissa on myös viime aikoina tapahtunut kehitystä, tilintarkastustuomioistuin päätti tehdä uuden tarkastuksen samasta aiheesta. Tavoitteena on, että tilintarkastustuomioistuimen havainnot ja suositukset edistävät Eurostatin laadunhallintaprosessien vaikuttavuutta ja auttavat siten parantamaan Euroopan tilastojen luotettavuutta.

III Tässä tarkastuksessa tilintarkastustuomioistuin arvioi, tukeeko komissio vaikuttavalla tavalla korkealaatuisten Euroopan tilastojen tuottamista. Kysymykseen vastaamiseksi tilintarkastustuomioistuin tutki, onko komissiolla kattava strategia ja vaikuttavia ohjelmia (489 miljoonaa euroa kaudelle 2013–2020) tilastojen tuottamiseen. Tilintarkastustuomioistuin arvioi myös, tarjoaako Eurostat asianmukaista tukea, onko se laatinut luotettavan arvion tietojen laadusta ja varmistaako se, että kaikilla käyttäjillä on avoin ja yhtäläinen pääsy tietoihin. Tätä varten tilintarkastustuomioistuin valitsi tilastotoimia kolmelta aihealueelta (työ, yritykset ja terveys) ja tarkisti, varmistiko Eurostatin arviointityö vuosien 2017–2020 tiedonkeruiden laadun. Lopuksi tilintarkastustuomioistuin tutki, onko vertaisarviointien tarjoamia mahdollisuuksia varmistaa Euroopan tilastojen laatu hyödynnetty täysimääräisesti.

IV Tilintarkastustuomioistuimen yleinen johtopäätös on, että komissio tarjoaa yleisesti ottaen riittävän laadukkaita tilastoja päätöksentekijöille, yrityksille ja kansalaisille. Joihinkin heikkouksiin on kuitenkin vielä puututtava.

V Eurostatin tilastostrategiat kuvastavat peräkkäisissä ohjelmissa asetettuja painopisteitä, mutta niissä ei mitata riittävästi saavutettua edistystä. Euroopan tilastoja käsittelevä neuvoa-antava komitea, käyttäjien pääasiallinen edustuselin, ei edusta vaikuttavalla tavalla kaikkia käyttäjiä, kuten akateemisen yhteisön ja tutkimusyhteisön yhteisiä näkemyksiä. Lisäksi käyttäjien tarpeita ei täytetä kattavasti, sillä tarkastetuilla aihealueilla oli havaittavissa tietojen riittämättömyyttä.

VI Vaikka Euroopan tilasto-ohjelmasta myönnettävää rahoitusta on lisätty, säännöllisten Euroopan tilastojen tuottaminen tukeutuu edelleen osittain komission muiden osastojen rahoitukseen. Jotkin tilintarkastustuomioistuimen analysoimista 13 EU:n rahoittamasta hankkeesta eivät tuottaneet lisäarvoa innovoinnin kautta, vaan niissä yksinkertaisesti rahoitettiin pakollisia toimia.

VII Eurostatin tuki jäsenvaltioille on suurelta osin tarkoituksenmukaista. Eurostatin tarkastusoikeudet ovat kuitenkin rajalliset tilintarkastustuomioistuimen tutkimilla aihealueilla. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi myös, että jäsenvaltioiden lähettämää laaturaportteja ei ole harmonisoitu tilastoprosessien välillä eikä niiden sisällä eivätkä raportit ole yhtä yksityiskohtaisia. Eurostat ei myöskään suorita perusteellisia arviointeja kaikista laatu-ulottuvuuksista, kuten vertailukelpoisuudesta ja johdonmukaisuudesta. Terveystietoa ja yrityksiä koskeviin tilastoihin vaikuttaa myös ajantasaisuus, sillä jotkin tietojoukot voidaan toimittaa jopa 24 kuukauden kuluessa vertailuvuodesta.

VIII Eurostat on laatinut julkaisuaikataulun, joka ei ole kaikilta osin riittävän yksityiskohtainen. Sillä ei ole yleistä tarkistuskäytäntöä, ennakkolevitystä koskevia sääntöjä ei kuvailla kokonaisuudessaan verkkosivustolla eikä se julkaise kattavaa luetteloa käyttäjistä, joille on myönnetty etuoikeutetut käyttöoikeudet.

IX Vaikka Euroopan tilastojärjestelmän vertaisarviointien suunnittelu on parantunut, niiden tiheys ja kansallisten tilastojärjestelmien kattavuus eivät edelleenkään ole asianmukaisia jatkuvan laadun parantamisen varmistamiseksi. Lisäksi komissio ja jäsenvaltiot ovat vain osittain käsitelleet vuosien 2013–2015 vertaisarvioinnin keskeisiä suosituksia riippumattomuuden ja puolueettomuuden lisäämisestä.

X Tarkastuksen tuloksena tilintarkastustuomioistuin suosittelee, että komissio

- o vastaa paremmin käyttäjien tarpeisiin tekemällä eurooppalaisesta tilastoja käsittelevästä neuvoa-antavasta komiteasta osallistavamman
- o pyrkii parantamaan Euroopan tilasto-ohjelman taloudellista riippumattomuutta ja asettamaan innovatiiviset hankkeet etusijalle
- o parantaa jäsenvaltioiden laaturaportteja ja Euroopan tilastojen laadunarviointia
- o harkitsee uudelleen tilastojen ennakkolevitystä koskevaa nykyistä käytäntöä
- o arvioi, onko mahdollista vahvistaa Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antavan lautakunnan toimeksiantoa.

Johdanto

Tieto on valtaa – Virallisten tilastojen merkitys

01 Viralliset tilastot ovat välttämätön osa demokraattisen yhteiskunnan tietojärjestelmää, joka palvelee valtiota, taloutta ja kansalaisia taloudellisesta, väestöllisestä, sosiaalisesta ja ympäristöä koskevasta tilanteesta saatujen tietojen avulla¹. Ne palvelevat yleistä etua ja niitä kehittävät, tuottavat ja levittävät kansalliset tilastoviranomaiset ja kansainväliset järjestöt. Euroopan viralliset tilastot kattavat EU:n itsensä, sen jäsenvaltiot ja alueet sekä Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) maat.

02 Korkealaatuiset Euroopan tilastot ovat tärkeitä, jotta päätöksentekijöitä voidaan auttaa suunnittelemaan ja seuraamaan talous-, väestö-, sosiaali- ja ympäristöpolitiikkaa kohti kasvua ja kestäväää kehitystä. Ne ovat myös ratkaisevan tärkeitä EU:n varojen keräämisen ja jakamisen kannalta, ja välttämättömiä yrityksille, tutkijoille ja suurelle yleisölle. Covid-19-pandemia on osoittanut, että nopeiden, joustavien ja koordinoitumpien tilastojärjestelmien tuottamia lähes reaaliaikaisia tietoja tarvitaan kiireellisesti (ks. [liite I](#)).

03 Laatu on moniulotteinen käsite, mutta sen yksinkertainen määritelmä on ”käyttökelpoinen” tai ”tarkoitukseensopiva”. Euroopan tilastojen yhteydessä laatua toteutetaan seuraavien kriteerien avulla: relevanssi, tarkkuus, vertailukelpoisuus ja johdonmukaisuus, ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus sekä saatavuus ja selkeys (ks. [taulukko 1](#)). Nämä ulottuvuudet liittyvät toisiinsa ja jotkin niistä täydentävät toisiaan.

¹ Yhdistyneiden kansakuntien talous- ja sosiaalineuvosto, *talous- ja sosiaalineuvoston 24. heinäkuuta 2013 hyväksymä päätöslauselma: 2013/21 – Fundamental Principles of Official Statistics*, 2013.

Taulukko 1 – Laatuksiteerit

Laatukriteerit	Kuvaus
Relevanssi	Se, missä määrin tilastot täyttävät käyttäjien nykyiset ja potentiaaliset tarpeet.
Tarkkuus	Se, miten lähellä estimaatit ovat tuntemattomia todellisia arvoja.
Vertailukelpoisuus	Käytettyjen tilastollisten käsitteiden, mittausvälineiden ja menettelyjen välisten eroavaisuuksien vaikutuksen mittaaminen, kun tilastoja verrataan maantieteellisten alueiden, eri alojen tai eri ajanjaksojen välillä.
Johdonmukaisuus	Se, missä määrin tietoja voidaan luotettavasti yhdistellä eri tavoin ja eri käyttötarkoituksia varten.
Ajantasaisuus	Ajanjakso tiedon saatavuuden ja sen kuvaaman tapahtuman tai ilmiön välillä.
Oikea-aikaisuus	Viive tiedon julkistamispäivämäärän ja tavoitepäivämäärän (päivämäärä, johon mennessä tieto olisi pitänyt toimittaa) välillä.
Saatavuus ja selkeys	Ne ehdot ja yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaisesti käyttäjät voivat saada, käyttää ja tulkita tietoja.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin asetuksen (EY) N:o 223/2009 12 artiklan perusteella.

Euroopan tilastojen tuottamisen oikeudellinen kehys

04 EU:n oikeudellinen kehys on kehittynyt ajan mittaan suurelta osin vastauksena EU:n toimielinten tarpeisiin. Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa² määrätään, että ”tilastojen laatimisessa noudatetaan puolueettomuutta, luotettavuutta, objektiivisuutta, tieteellistä riippumattomuutta, kustannustehokkuutta ja tilastosalaisuutta; tilastojen laatimisesta ei saa aiheutua kohtuutonta rasitetta taloudellisille toimijoille”.

² SEUT-sopimus, 338 artikla.

05 Euroopan tilastoista annetussa asetuksessa³ perustetaan Euroopan tilastojärjestelmä (ESS) kumppanuudeksi, johon osallistuvat Eurostat (komission pääosasto ja EU:n tilastotoimisto) sekä kansalliset tilastolaitokset ja muut kansalliset viranomaiset, jotka vastaavat kussakin jäsenvaltiossa Euroopan tilastojen kehittämisestä, tuottamisesta ja levittämisestä. Myös EFTA-maiden tilastoviranomaiset ovat kumppanuuden osapuolia.

06 Asetuksessa määritellään myös, miten Euroopan tilastojärjestelmä olisi järjestettävä. Siinä esitetään järjestelmän kumppaneiden tärkeimmät tehtävät ja luodaan puitteet Euroopan tilastojen kehittämiseksi, tuottamiseksi ja levittämiseksi yhteisten tilastoperiaatteiden pohjalta. Asetus muodostaa oikeusperustan myös Euroopan tilasto-ohjelmien (jäljempänä ”ohjelmat”) valmistelulle. Niissä määritellään Euroopan tilastojen kehittämisen, tuottamisen ja levittämisen pääalat ja tavoitteet monivuotista rahoituskehystä vastaavalle ajanjaksolle. Edellisellä ohjelmakaudella (2013–2020) Euroopan tilastojärjestelmän maille myönnettiin 193 miljoonan euron avustukset 489 miljoonan euron kokonaismäärästä (muut pääosastot myönsivät lisäksi 181 miljoonaa euroa edelleensirrettyinä määrärahoina). Nykyiselle ohjelmakaudelle (2021–2027) on suunniteltu 552 miljoonan euron menot⁴, mukaan lukien 74 miljoonan euron maksusitoumusmäärärahat vuodelle 2021⁵. Komissio harkitsee parhaillaan asetuksen tarkistamista, jotta voitaisiin keskittyä uusiin tietolähteisiin, teknologioihin ja näkemyksiin, tietojen yhteiskäyttöön sekä kriisitilanteissa toteutettaviin tilastollisiin toimiin.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 223/2009, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2009, (EUVL L 87, 31.3.2009), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EU) 2015/759.

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/690, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, 4 artiklan 2 kohta.

⁵ Vuoden 2021 hyväksytty talousarvio, momentti 03 02 05, Eurooppaa koskevien korkealaatuisten tilastojen tuottaminen ja levittäminen, saatavilla osoitteessa <http://data.europa.eu/eli/budget/2021/1/oj>

07 Asetuksessa vahvistettuja tilastoperiaatteita käsitellään tarkemmin Euroopan tilastoja koskevissa käytännesäännöissä, joiden tarkoituksena on varmistaa kansalaisten luottamus Euroopan tilastoihin.⁶ Käytännesäännöt tarkistettiin viimeksi vuonna 2017 (ks. [kaavio 1](#)).

Kaavio 1 – Euroopan tilastoja koskevien käytännesääntöjen periaatteet

EUROOPAN TILASTOJÄRJESTELMÄN KÄYTÄNNESÄÄNNÖT

KUKA?

Institutionaalinen ympäristö

1. Ammatillinen riippumattomuus
- 1a. Koordinointi ja yhteistyö
2. Tiedonkeruuvaltuus ja tiedonsaanti
3. Resurssien riittävyys
4. Sitoutuminen laatuun
5. Tilastosalaisuus ja tietosuoja
6. Puolueettomuus ja objektiivisuus

MITEN?

Tilastoprosessit

7. Luotettavat menetelmät
8. Asianmukaiset tilastolliset menettelyt
9. Vastajiin kohdistuva kohtuullinen rasite
10. Kustannustehokkuus

MITÄ?

Tilastotuote/ tuotteet

11. Relevanssi
12. Tarkkuus ja luotettavuus
13. Ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus
14. Johdonmukaisuus ja vertailukelpoisuus
15. Saatavuus ja selkeys

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin Euroopan tilastoja koskevien vuoden 2017 käytännesääntöjen perusteella.

Euroopan tilastojärjestelmän hallintotapa

08 Vastuu tarvittavien tietojen keräämisestä Euroopan tilastojen tuottamiseksi julkiseen käyttöön (EU:n ja jäsenvaltioiden toimesta) on kahdella tilastojärjestelmällä, joilla on eri hallintorakenteita vastaavat erilliset oikeudelliset kehykset. Nämä ovat Euroopan tilastojärjestelmä (ESS)⁷ ja Euroopan keskuspankkijärjestelmä (EKPJ)⁸.

⁶ Asetus (EY) 223/2009, 11 artikla.

⁷ Asetuksen 223/2009 4 artiklassa määritellyn mukaisesti.

⁸ EKPJ:n tilastointitehtävä perustuu EKPJ:n ja EKP:n perussäännön 5 artiklaan.

09 Euroopan tilastojärjestelmää ohjaa Euroopan tilastojärjestelmää käsittelevä komitea, jonka puheenjohtajana toimii Eurostat ja joka koostuu jäsenvaltioiden kansallisten tilastolaitosten edustajista. Komitea antaa Euroopan tilastojärjestelmälle ammattimaisia ohjeita tilastojen kehittämisestä, tuottamisesta ja levittämisestä. Se vastaa myös Euroopan tilastoja koskevista käytännösäännöistä.

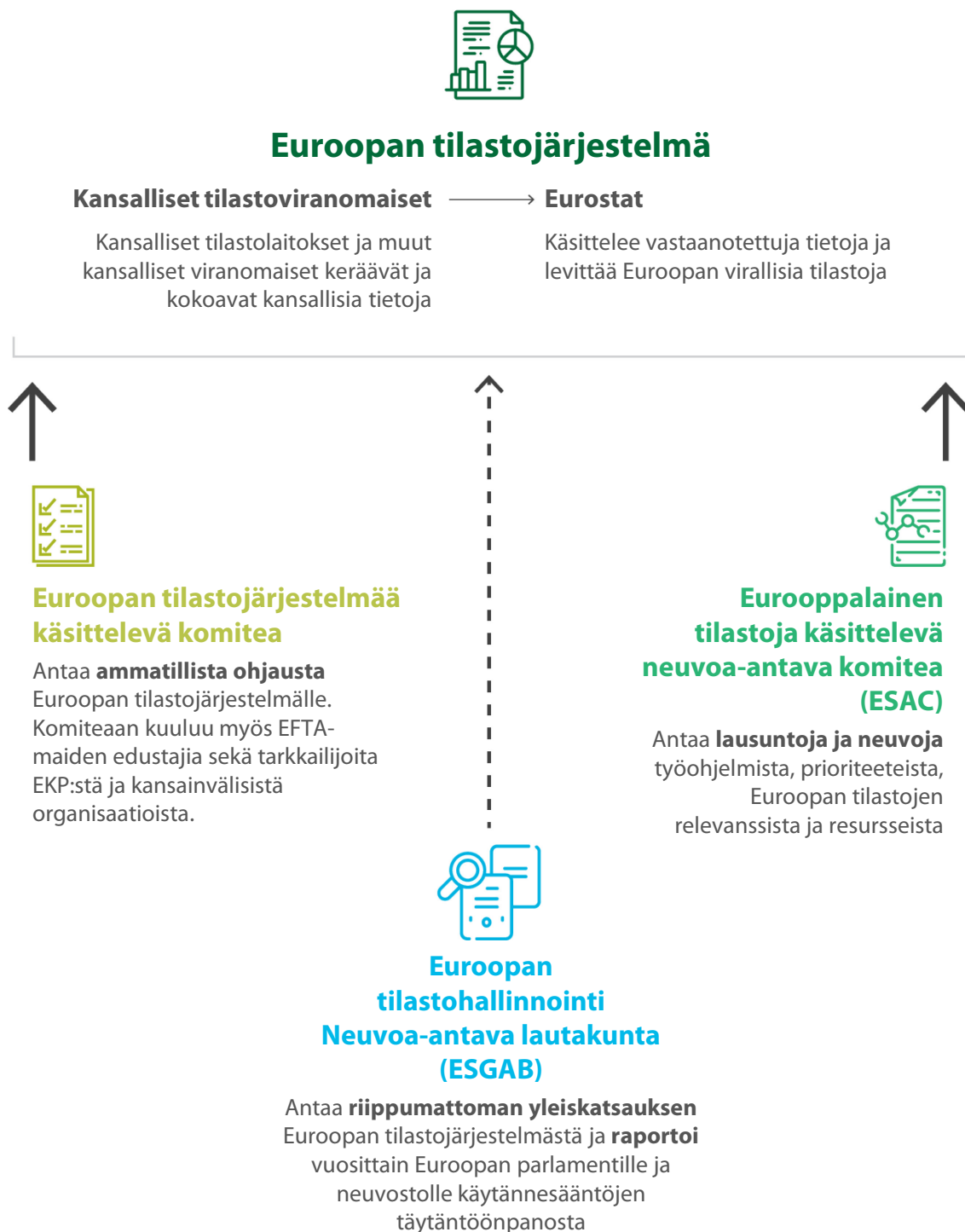
10 Eurostat toimii EU:n tilastoviranomaisena. Sen tehtävänä on johtaa tilastojen yhdenmukaistamista tiiviissä yhteistyössä kansallisten tilastoviranomaisten kanssa. Sen ensisijainen tehtävä on käsitellä ja julkaista vertailukelpoisia tilastotietoja Euroopan tasolla arvioimalla jäsenvaltioiden toimittamien tietojen laatua.

11 Euroopan tilastojärjestelmää avustaa Euroopan tilastoja käsittelevä neuvoa-antava komitea⁹ (jäljempänä ”neuvoa-antava komitea”), ja sen toimintaa Euroopan tilastoja koskevien käytännösääntöjen täytäntöönpanon osalta valvoo riippumattomista tilastoalan asiantuntijoista koostuva Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antava lautakunta (ESGAB)¹⁰ (ks. *kaavio 2*).

⁹ Perustettu Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 234/2008/EY.

¹⁰ Perustettu Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 235/2008/EY.

Kaavio 2 – Euroopan tilastojärjestelmän hallintorakenne

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuim.

Tarkastuksen laajuus ja tarkastustapa

12 Tarkastuksen yleisenä tavoitteena oli arvioida, tukeeko komissio vaikuttavalla tavalla korkealaatuisten Euroopan tilastojen tuottamista. Tässä asiakirjassa viitataan Eurostatiin raportoitaessa aloista, joista se on EU:n tilastotoimistona yksin vastuussa.

13 Vastataksaan tarkastuskysymykseen tilintarkastustuomioistuin tutki,

- o onko komissiolla kattava strategia ja vaikuttavat ohjelmat korkealaatuisten tilastojen tuottamiseksi
- o tarjoaako Eurostat tarkoituksenmukaista tukea, onko se laatinut luotettavan arvion saamiensa tietojen laadusta ja varmistaako se Euroopan tilastoja levittäessään, että kaikilla käyttäjillä on avoin ja yhtäläinen pääsy tietoihin
- o onko vertaisarviointeja hyödynnetty täysimääräisesti tilastojen laadun varmistamiseksi ja parantamiseksi edelleen.

14 Vuonna 2012 tilintarkastustuomioistuin julkaisi erityiskertomuksen Euroopan tilastojen laadusta¹¹. Vuonna 2016 toteutetussa seurannassa tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että joitakin suosituksia ei ollut vielääkään pantu täysimääräisesti täytäntöön. Tästä syystä ja Euroopan tilastoissa viime aikoina tapahtuneen kehityksen johdosta tilintarkastustuomioistuin päätti tehdä uuden tarkastuksen samasta aiheesta. Siksi tilintarkastustuomioistuin on tutkinut, mitä edistystä on tapahtunut tammikuun 2013 ja joulukuun 2021 välisenä aikana. Tavoitteena on, että tilintarkastustuomioistuimen havainnot ja suositukset edistävät Eurostatin laadunhallintaprosessien vaikuttavuutta ja auttavat siten parantamaan Euroopan tilastojen laatua.

15 Tilintarkastustuomioistuin valitsi kolme aihealuetta (työ, yritykset ja terveys) ja tarkisti, varmistiko Eurostatin arviointityö korkealaatuiset tilastot, joissa keskityttiin vuosien 2017–2020 tiedonkeruuseen asetuksessa 223/2009 vahvistettujen laatukriteerien mukaisesti. Tilintarkastustuomioistuin keskittyi analyysissaan seuraaviin tilastotoimiin (ks. [liite II](#)):

- o EU:n työvoimatutkimus
- o yritystoiminnan rakennetilastot

¹¹ Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 12/2012 Paransivatko komissio ja Eurostat luotettavien ja uskottavien Euroopan tilastojen tuottamisprosessia?

- o terveys, joka koostuu ”terveydenhoitomenoista”, ”muista kuin menoja koskevista terveystalouden tilastoista” ja ”kuolinsyistä”.

16 Tilintarkastustuomioistuin tutki kaikkia laatu-ulottuvuuksia (ks. kohta [03](#)) otokseen valituissa jäsenvaltioissa (Kroatia, Italia, Kypros, Liettua ja Suomi). Ajantasaisuuden, oikea-aikaisuuden ja täydellisyyden osalta tilintarkastustuomioistuin katsoi kaikki EU:n jäsenvaltiot asiakirjojen helpon saatavuuden vuoksi. Tilintarkastustuomioistuin valitsi otoksen kuudella kriteerillä varmistaakseen relevanssin, olennaisuuden, laajan maantieteellisen kattavuuden ja erilaisten tilastojärjestelmien hyvän yhdistelmän. Tämä tapahtui kyselyjen tai hallinnollisten tietojen perusteella.

17 Tilintarkastustuomioistuimen tarkastustyö katsoi myös komission muiden osastojen (työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto, sisämarkkinoiden, teollisuuden, yrittäjyyden ja pk-yritystoiminnan pääosasto, terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosasto) sekä Euroopan tilastohallinnon neuvoo- antavan lautakunnan ja neuvoo-antavan komitean panokset Euroopan tilastojen tuottamiseen. Tilintarkastustuomioistuin ei arvioinut jäsenvaltioiden lähettämien tietojen laatua, EKPJ:n tuottamia Euroopan tilastoja tai uusien tietolähteiden hyödyntämistä.

18 Tilintarkastustuomioistuimen työ perustui eri lähteistä peräisin oleviin kriteereihin, kuten virallisia tilastoja koskeviin sovittuihin periaatteisiin, vastaaviin täytäntöönpano-ohjeisiin ja kansainvälisiin parhaisiin käytäntöihin (ks. [liite III](#)).

19 Tietojen ja tilastojen tutkimisen lisäksi tilintarkastustuomioistuin perehtyi asiaankuuluvaan lainsäädäntöön, kansainvälisiin suuntaviivoihin ja suosituksiin sekä komission ja valittujen jäsenvaltioiden toimittamiin asiakirjoihin – mukaan lukien niiden vastaukset yksityiskohtaisiin kyselylomakkeisiin, jotka kattavat koko tarkastuksen laajuuden. Tarkastajat kävivät läpi 13 avustusta käsittäneen otoksen, joka oli poimittu tarkastuksen kattamilta kolmelta aihealueelta (ks. [liite IV](#)). Eurostat hallinnoi kyseisiä avustuksia ohjelmakaudella 2013–2020. Avustukset liittyvät hankkeisiin, joiden täytäntöönpanosta viidessä tarkastuskohteena olleessa jäsenvaltiossa vastaavat kansalliset tilastolaitokset tai muut kansalliset viranomaiset.

20 Tilintarkastustuomioistuin haastatteli komission, Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksen, viiden jäsenvaltion kansallisten tilastolaitosten ja muiden kansallisten viranomaisten sekä kolmen kansainvälisen järjestön (ILO, OECD ja WHO) henkilöstöä. Tilintarkastustuomioistuin seurasi myös Euroopan tilastojärjestelmän komitean kokouksia ja haastatteli sen hallintoelinten (Euroopan tilastohallinnon neuvonantaja-lautakunta ja neuvonantaja-komitea), EFTA:n tilastotoimiston, Euroopan tilastoyhdistysten liiton (*Federation of European National Statistical Societies*), kuninkaallisen tilastoyhdistyksen (*Royal Statistical Society*) sekä työ-, yritys- ja terveystilastojen asiantuntijoita. Covid-19-tilanteen vuoksi kaikki haastattelut järjestettiin yksinomaan videoneuvotteluna.

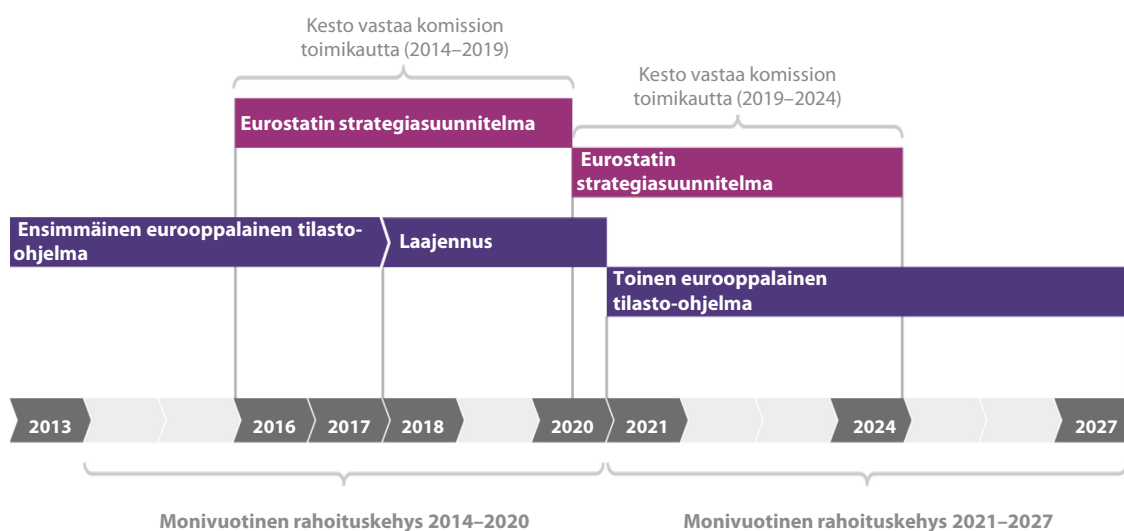
Huomautukset

Strategia ja ohjelmat vastasivat odotuksia, mutta innovointiin ei keskitytty riittävästi eikä kaikkiin käyttäjien tarpeisiin kyetty vastaamaan

21 Komissio panee strategiset painopisteensä täytäntöön pääasiassa peräkkäisillä ohjelmilla, jotka olisi suunniteltava vastaamaan Euroopan tilastojen käyttäjien tarpeisiin ja joita olisi tarvittaessa tarkistettava mahdollisten odottamattomien muutosten huomioon ottamiseksi (ks. [kaavio 3](#)). Seuraavissa osioissa tutkitaan,

- a) ovatko komission tilasto-ohjelmat ja Eurostatin strategiset suunnitelmat hyvin suunniteltuja ja kattavia ja seurataanko niitä vaikuttavalla tavalla
- b) vastaavatko ohjelmat käyttäjien tarpeita
- c) tarjoavatko ohjelmat vastinetta rahalle kansallisille tilastojärjestelmille myönnettävien avustusten myötä.

Kaavio 3 – Monivuotinen rahoitussuunnittelu, ohjelmat ja Eurostatin strategiat

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

Strategiset suunnitelmat ja ohjelmat vastasivat pitkälti institutionaalisia odotuksia, mutta edistyksen mittaaminen ei ollut riittävää

22 Tilintarkastustuomioistuin tutki vuosien 2013–2020 ohjelmaa ja Eurostatin strategisia suunnitelmia vuosille 2016–2020 ja 2020–2024. Lisäksi arvioitiin tilastollisia vuotuisia työohjelmia vuodesta 2013 lähtien sekä ohjelmien seurantaa ja arviointia koskevia asiakirjoja. Tilintarkastustuomioistuin tutki myös kauden 2021–2027 EU:n sisämarkkinaohjelmaan liittyvää nykyistä ohjelmaa, ja mekanismia, jota käytettiin painopisteiden asettamiseen vuosina 2013–2020, sekä Euroopan tilastojärjestelmässä vuonna 2019 käytyjen keskustelujen sisältöä näiden painopisteiden muuttamiseksi kaudella 2021–2027.

23 Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että vuosien 2013–2020 ohjelma oli pitkälti suunniteltu vastaamaan Euroopan tilastojen institutionaalisten käyttäjien odotuksiin ja tarpeisiin, ja siihen sisältyi seurantakehys. Komissio katsoi kuitenkin myöhemmin, että osa ohjelman vaikuttavuuden mittaamiseen alun perin käytetyistä keskeisistä tulosindikaattoreista ei liittynyt ohjelman tavoitteisiin eikä niillä pystytty osoittamaan EU:n rahoituksen vaikutusta. Nämä keskeiset tulosindikaattorit korvattiin muilla indikaattoreilla (ks. [kaavio 4](#)). Korvaamisen ja menetelmään tehtyjen muutosten seurauksena ei voitu mitata, mitä edistystä oli saavutettu koko kahdeksan vuoden jakson aikana.

Kaavio 4 – Eurostatin vuosien 2013–2020 ohjelman keskeisten tulosindikaattoreiden kehitys

Keskeinen tulosindikaattori	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ulkoisten käyttäjien Eurostatin julkisista tietokannoista (EuroBase ja Comext) Eurostatin verkkosivustolla tekemien tietopointojen määrä	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Tilastollinen kattavuus (mitattuna indikaattoreiden ja alaindikaattoreiden lukumääränä ja niiden erittelyinä)					✓	✓	✓
Eurostatin vaikutus internetiin: a) mainintojen määrä b) kielteisten lausuntojen prosenttiosuus					✓	✓	✓
Niiden käyttäjien prosenttiosuus, jotka pitävät Euroopan tilastojen yleistä laatua ”erittäin hyvänä” tai ”hyvänä”	✓	✓	✓	✓			
Eurostatin toimittamien tilastojen osajoukon ajantasaisuus mitattuna tilastojen viitejakson viimeisen päivän ja siihen liittyvän tiedotteen julkaisupäivän välisenä aikana					✓	✓	✓
Niiden käyttäjien prosenttiosuus, jotka pitävät Euroopan tilastojen ajantasaisuutta omiin tarkoituksiinsa ”erittäin hyvänä” tai ”hyvänä”	✓	✓	✓	✓			
Tilasto-otoksen oikea-aikaisuus: keskimääräinen päivien määrä ennen (positiivinen) tai jälkeen (negatiivinen) lainsäädännössä asetettua tavoitetta: Euroopan talouden pääindikaattorit ja EU:n ulkomaankauppa	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Niiden käyttäjien prosenttiosuus, joiden mielestä Euroopan tilastojen vertailukelpoisuus alueiden ja maiden välillä on ”erittäin hyvä” tai ”hyvä”	✓	✓	✓	✓			
Niiden aikasarjojen prosenttiosuus, jotka kattavat vähintään 10 vuotta peräkkäin					✓	✓	✓
Tilasto-otoksen aikasarjan pituus: euroindikaattoreiden aktiivinen sarja	✓	✓	✓	✓			

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin komission tietojen perusteella.

Käyttäjien tarpeisiin ei vastata riittävästi, ja tiedoissa on edelleen puutteita

24 Tilastojen **relevanssin** varmistamiseksi ne on tuotettava ennen kaikkea käyttäjiä silmällä pitäen. Niiden tuottaminen ei ole itsetarkoitus, vaan tuottamisen on palveltava niitä, jotka käyttävät tietoja politiikan ja tulosten parantamiseen. Tätä tavoitetta ajatellen Eurostatin olisi kuultava kaikenlaisia käyttäjiä tunnistakseen tarpeet, joihin strategisessa suunnittelussa on vastattava. Neuvoa-antavan komitean olisi käyttäjien ensisijaisena edustajana autettava varmistamaan, että heidän vaatimuksensa otetaan huomioon ohjelman suunnitteluprosessissa. Komitean olisi

myös autettava luomaan suhteet kansallisiin tilastojen käyttäjien neuvostoihin¹² (ks. [kaavio 5](#)).

Kaavio 5 – Euroopan tilastojen käyttäjät

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuim.

25 Eurostat määrittää käyttäjien tarpeita useiden kanavien avulla. Se esimerkiksi järjestää vuotuisia kuulemisia, joissa kuullaan muita komission osastoja. Lisäksi Eurostat laatii kahdesti vuodessa käyttäjätyytyväisyystutkimuksen ja toteuttaa satunnaisia, vähemmän kattavia kuulemisia tietyistä tuotteista (esim. [Euroopan elpymisen mittaristo](#)).

26 Neuvoa-antava komitea asettaa etusijalle EU:n toimintapolitiikoista ja aloitteista johtuvat tarpeet. Lisäksi komission nimittämät 12 jäsentä osallistuvat työhön henkilökohtaisessa kapasiteetissaan sen sijaan, että he edustaisivat tieteellisiä järjestöjä, yliopistoja ja tutkimuslaitoksia, joissa he toimivat¹³. Tämän vuoksi he eivät varsinaisesti takaa yhteistä näkökulmaa. Muut keskeiset käyttäjät ja sidosryhmät, kuten kansalaisyhteiskuntaa, heikommassa asemassa olevia ja syrjäytyneitä ryhmiä edustavat kansalaisjärjestöt ja kansainväliset järjestöt eivät osallistu tähän.

¹² Ks. päätös N:o 234/2008/EY, 11. maaliskuuta 2008, 1 ja 3 artikla.

¹³ Ks. päätös N:o 234/2008/EY, 11. maaliskuuta 2008, 4 artikla.

27 Neuvoa-antava komitea ei ole perustamisensa jälkeen edistynyt merkittävästi suhteiden luomisessa kansallisiin tilastojen käyttäjiin. Se laati vasta vuonna 2021 yleiskatsauksen 23 kansallisesta tilastojen käyttäjien neuvostosta ja teki suunnitelmia yhteistyön vahvistamiseksi niiden kanssa. Lisäksi tilintarkastustuomioistuimien sai tarkastustyönsä yhteydessä evidenssiä siitä, että Italian käyttäjien neuvoston toiminta oli keskeytetty, eikä tällainen neuvosto ollut vielä toiminnassa Kroatiassa.

28 Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksessa havaittiin puutteita ”muista kuin menoja koskevissa terveysalan tilastoissa” ja sairastavuutta koskevissa tilastoissa. Muita kuin menoja koskevat terveysalan tilastot, kuten terveydenhuollon resursseja ja toimintaa koskevat tilastot, ovat vapaaehtoisia, ja tietoaaineistot ovat edelleen puutteellisia, koska kaikki jäsenvaltiot eivät toimita kaikkia sovittuja tietoja Eurostatille. Ehdotus täytäntöönpanoasetukseksi, jossa määritellään vähimmäisvaatimusten luettelo, on määrä hyväksyä ja ensimmäiset tiedonsiirrot toteuttaa vuonna 2023. Ellei tietyille jäsenvaltioille myönnetä poikkeuksia, laadun (myös täydellisyyden) odotetaan paranevan. Sairastavuustilastoja on kehitetty yli kymmenen vuoden ajan, eikä niitä ole vielääkään saatu valmiiksi.

29 Toinen merkittävä puute, jonka tilintarkastustuomioistuin havaitsi, liittyy pk-yrityksiä koskevaan EU:n määritelmään, jota Eurostat ei sovelleta oikein, koska joistakin jäsenvaltioista on vaikeaa saada kaikkia rahoitustietoja. Pk-yritysten luokittelu Euroopan tilastoissa perustuu vain työntekijöiden lukumäärään (alle 250 henkilöä), eikä siinä oteta huomioon taloudellisia kriteerejä (vuotuinen liikevaihto ja taseen loppusumma).

EU:n tilastojen rahoituksen lähteet eivät ole tarkoituksenmukaisia eikä rahoituksessa suosita riittävästi innovatiivisia hankkeita

30 Komission olisi vastattava keskeisiin käyttäjien tarpeisiin ja täydennettävä kansallista rahoitusta tarjoamalla kansallisille tilastojärjestelmille riittävät taloudelliset resurssit, kuten kansainvälisissä suuntaviivoissa suositellaan (ks. [liite III](#)). Ohjelman rahoitus myönnetään vuotuisten työohjelmien kautta, jotka komissio tuottaa ja hyväksyy ja joiden rahoitus katetaan avustuksilla, hankinnoilla ja muilla sopimuksilla. Vuosien 2021–2027 monivuotiseen rahoituskehikseen sisältyy ohjelmaa varten 552 miljoonaa euroa eli noin 78,9 miljoonaa euroa vuodessa (lisäystä 29 prosenttia verrattuna vuotuisen keskiarvoon kaudella 2013–2020). EU:n vuotuinen rahoitusosuus Euroopan tilastojärjestelmään on 2,4 prosenttia virallisten tilastojen

tuottamisen arvioiduista kokonaiskustannuksista (Eurostatin tekemän kustannusarviotutkimuksen mukaan noin kolme miljardia euroa vuonna 2020¹⁴).

31 Avustukset ovat laajimmin käytetty ja vakiintunein keino kannustaa kehittämään uusia tilastoja, joilla vastataan institutionaalisten käyttäjien määrittämiin tarpeisiin. Ne ovat kysyntälähtöisiä ja niillä rahoitetaan noin 70 prosenttia hankekustannuksista, joita aiheutuu tilastotoimien kehittämisestä, kuten uusien tutkimusmoduulien luomisesta, henkilökohtaisesta tiedonkeruusta ja puhelinhaastatteluista.

32 Eurostat hallinnoi myös muiden komission yksiköiden (esimerkiksi työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosaston ja terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosaston) ohjelman ulkopuolella rahoittamia avustuksia (ks. [kaavio 6](#)). Samoin kuin ohjelmasta rahoitettavien avustusten tapauksessa, myös näiden avustusten tavoitteena on pitkälti edistää tilastojen kehittämistä pääosastojen erityistarpeiden täyttämiseksi, joskin toisinaan ne palvelevat myös jo ennestään pakollisia tilastotoimia. Tässä yhteydessä tilintarkastustuomioistuimien suositteli vuonna 2012 seuraavaa: ”Jotta Euroopan tilastoja koskevia käytäntöjä noudatettaisiin täysimääräisesti, komission pitäisi e) [...] asteittain lakkauttaa tilastotuotannon toimintamäärärahojen edelleensiirtämistä koskevat mekanismit”. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että nykyinen järjestely, jonka mukaan Eurostat on taloudellisesti riippuvainen muista pääosastoista, ei ole täysin sopusoinnussa riittäviä resursseja koskevien kansainvälisten suositusten ja parhaiden käytäntöjen kanssa, eikä järjestely edistä toimielinten riippumattomuutta.

¹⁴ Eurostat, *Support for the Final Evaluation of the European Statistical Programme 2013–2020*, heinäkuu 2021, s. 43.

Kaavio 6 – Eurostatin hallinnoimat tilastoavustukset muilta pääosastoilta, 2013–2020

Huom. Muita pääosastoja ovat kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto, koulutuksen, nuorisosasioiden, urheilun ja kulttuurin pääosasto, muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto sekä liikenteen ja liikkumisen pääosasto.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin komission tietojen perusteella.

33 Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että EU:n avustukset kattavat suurelta osin institutionaaliset tarpeet, ja huomattavalla osalla niistä rahoitetaan pakollisia tilastotoimia ja joissakin tapauksissa katetaan kansallisten tilastojärjestelmien säännöllisiä henkilöstökuluja. Vain muutamalla avustuksella rahoitetaan innovatiivisia hankkeita (esim. sairastavuustilastoja koskevia pilottihankkeita), joilla on huomattavaa lisäarvoa ja joita ei muuten rahoitettaisi kansallisesti.

34 Rahoitettuja hankkeita on arvioitava sen tarkistamiseksi, saavuttavatko hankkeet tavoitteensa ja tuottavatko ne hyötyjä, jotka vastaavat investoituja resursseja. Yksittäisiä avustuksia arvioitiin, mutta tulosten laadunarvioinneista ei yleensä ollut näyttöä. Tämä saattaa rajoittaa seurannan kattavuutta ja heikentää tulosten kestävyyttä.

Eurostat tukee kansallisia tilastojärjestelmiä asianmukaisesti, mutta arvioinnissa ja tilastojen levittämisessä on yhä puutteita

35 Eurostatin tehtävänä on kehittää, tuottaa ja levittää Euroopan tilastoja¹⁵. Tätä varten se tukee kansallisia tilastolaitoksia, arvioi jäsenvaltioilta saatujen tietojen laatua vahvistettujen perusteiden mukaisesti (ks. kohta **03**) ja tämän jälkeen kokoaa ja julkaisee tiedot. Laatukriteerejä ”relevanssi” sekä ”saatavuus ja selkeys” käsitellään kohdissa **24–29** ja **59–69**.

36 Eurostatilla olisi oltava käytössä vaikuttava laadunhallintajärjestelmä, jossa on kirjalliset menettelyt kunkin aihealueen laadunarviointia varten¹⁶ (ks. **kaavio 7**).

Kaavio 7 – Laadunarviointiprosessi tietojen toimittamisesta niiden julkaisuun

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin komissiolta saatujen tietojen perusteella.

37 Seuraavissa osioissa tilintarkastustuomioistuin arvioi,

- tarjoaako Eurostat asianmukaista tukea kansallisille tilastolaitoksille
- tekeekö Eurostat luotettavan arvioinnin tulevien tietojen laadusta
- varmistaako Eurostat tilastoja levittäessään, että kaikilla käyttäjillä on avoin ja yhtäläinen pääsy tietoihin.

¹⁵ Asetus (EU) 223/2009, 6 artikla.

¹⁶ Komission päätös 2012/504/EU ja Euroopan tilastoja koskevat käytännönsäännöt.

Eurostat tarjoaa asianmukaista tukea kansallisille tilastojärjestelmille

38 Eurostatin olisi Euroopan tilastojen laadun parantamisen koordinaattorina tarjottava jäsenvaltioille ajantasaista ja asianmukaista tukea ja kehitettävä yhteistyöverkostoja tietämyksen jakamisen edistämiseksi¹⁷. Tilintarkastustuomioistuvin havaitsi saatavilla olevista asiakirjoista, että Eurostatin jäsenvaltioille antama tuki on yleensä asianmukaista ja ajantasaista. Esimerkiksi covid-19-pandemian puhkeaminen aiheutti hallituksien, tiedotusvälineiden ja koko suuren yleisön keskuudessa ennennäkemättömän nopeiden ja luotettavien tilastojen kysynnän useilla aloilla (ks. [liite I](#)). Eurostat antoi pian pandemian puhkeamisen jälkeen suuntaviivat ja menetelmiä koskevat selvitykset työvoimatutkimusten kaltaisten tietoaaineistojen tuottamisesta.

39 Eurostatilla ei kuitenkaan ole kirjallisia sisäisiä menettelyjä tuen antamiseksi erityisesti aikataulun osalta. Tilintarkastustuomioistuvin havaitsi esimerkkejä monimutkaisista metodologisista ongelmista, joiden ratkaiseminen on kestänyt kauan. Esimerkiksi pitkäaikaishoitoa koskevien tietojen käsittelyyn liittyvä ongelma (sosiaali- ja terveystietojen välinen ero) on ollut olemassa siitä lähtien, kun vuoden 2011 terveystilinpitojärjestelmä otettiin käyttöön vuonna 2015¹⁸. Ongelma vaikuttaa alan tietojen täydellisyyteen ja vertailukelpoisuuteen. Työryhmä aloitti työskentelyn tämän ongelman parissa helmikuussa 2022, ja sen odotetaan antavan raportin vuoden 2023 loppuun mennessä.

Jäsenvaltioiden laaturaportointi ei ole täysin yhdenmukaistettua ja dokumentoitua

40 Euroopan tilastojärjestelmän käsikirjassa annetaan suuntaviivat, joiden avulla Euroopan tilastojärjestelmän kumppanit voivat laatia tuottajien ja käyttäjien laaturaportteja kaikista tilastollisista prosesseista ja tuotoksista. Nämä raportit olisi yhdenmukaistettava kunkin tilastollisen tietojoukon osalta sekä tilastoprosessien välillä että niiden sisällä sen varmistamiseksi, että ne vastaavat ohjeita. Näin voidaan varmistaa, että tietojen keruu- ja validointiprosesseja koskevat olennaiset tiedot ovat käyttäjien ja tuottajien saatavilla.

¹⁷ Asetus (EU) 223/2009, 6.3, 7, 15 ja 18 artikla, [komission päätös 2012/504/EU](#).

¹⁸ Komission asetus (EU) 2015/359 asetuksen (EY) N:o 1338/2008 täytäntöönpanosta.

41 Tilintarkastustuomioistuinin tutki, olivatko jäsenvaltioiden toimittamat laaturaportit tarkastuksen kattamalla kolmella aihealueella tämän käsikirjan mukaisia ja sisälsivätkö ne tietoja, jotka olivat sekä asianmukaisia että yhdenmukaistettuja, jotta vastaavia tilastotuotteita voitaisiin arvioida ja tulkita asianmukaisesti.

42 Alakohtaisissa asetuksissa edellytetään, että jäsenvaltiot lähettävät Eurostatille laaturaportit ja metatiedot enintään viiden vuoden välein. Pitkä aikaväli kahden raportin välillä lisää riskiä siitä, että lähteiden ja menetelmien kuvaukset ovat muuttuneet kahden tietojoukon välillä. Lisäksi yksi otoksen viidestä jäsenvaltiosta (Kroatia) ei ole vielä toimittanut siltä odotettua ”kuolemansyytietoja” koskevaa laaturaporttia. Muita kuin menoja koskevasta terveysalan tiedoista laadittavan laaturaportin toimittamiselle ei ole lakisääteistä vaatimusta. Jäsenvaltioiden on kuitenkin toimitettava metatietotiedosto, joka ei ole laaturaporttien rakenteen mukainen.

43 Tilastotoimien välillä ja jopa niiden sisällä on raportointieroja. Yksityiskohtaisuuden taso vaihtelee tilintarkastustuomioistuimen otokseen kuuluneiden jäsenvaltioiden välillä. Joidenkin jäsenvaltioiden antamat tiedot eivät ole riittäviä sen kannalta, että tietojen laadusta saataisiin kunnollinen käsitys ja niitä kyettäisiin arvioimaan asianmukaisesti. Lisäksi laaturaporttien rakenne ei ole suuntaviivojen mukainen, lukuun ottamatta ”kuolemansyytietoja”. Nämä epä johdonmukaisuudet johtavat epätäydellisiin tietoihin, jotka voivat aiheuttaa sekaannusta käyttäjille.

Eurostatin laadunarviointi ei täysin taannut tietojen luotettavuutta

44 Eurostatilla on oikeudelliset valtuudet kohdistaa jäsenvaltioissa tarkastuksia paikan päällä tilastoaloihin, kuten liiallisia alijäämiä koskevaan menettelyyn ja bruttokansantuloihin. Sillä ei ole vastaavia valtuuksia tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen kattamalla kolmella alueella. EU:n rahoitusosuudet, jotka perustuvat useisiin rahoitusvälineisiin, kuten uuteen elpymis- ja palautumistukirahastoon, lasketaan Euroopan tilastojen perusteella, joiden osalta Eurostatilla ei ole tarkastusvaltuuksia (esim. työvoima ja väestö) eikä se näin ollen voi varmistaa tietojen luotettavuutta. Tämän vuoksi on olemassa riski, että näiden tietojen perusteella EU:n varoja kohdennetaan epätarkasti.

45 Eurostat on kehittänyt kullakin tilintarkastustuomioistuimen tarkastamalla aihealueella kirjalliset menettelyt tietojen validointia varten. Näihin menettelyihin ei kuitenkaan sisälly tietojen laadun perusteellisempaa tarkastamista jäsenvaltioissa esimerkiksi paikalla tehtävien tarkastusten avulla

46 Eurostat on myös laatinut käyttöoppaita ja suuntaviivoja EU:n tilastoja koskevan lainsäädännön noudattamisen valvonnasta. Näissä suuntaviivoissa ei ole määritetty esimerkiksi Eurostatin oman toiminnan aikataulua siinä tapauksessa, jos se havaitsee, että jäsenvaltio ei noudata säännöissä asetettuja määräaikoja.

47 Eurostat käyttää validointitarkastuksissa erilaisia tietoteknisiä välineitä (tarkastuskohteina ovat esimerkiksi logiikka, uskottavuus, ristiriidattomuus, tarkistusasteet ja vuotuiset muutosasteet). Osa näistä tarkastuksista kuuluu tiedostoihin, jotka sisältävät kyselylomakkeen, joka jäsenvaltioiden on täytettävä, jotta ne voivat havaita ja korjata mahdolliset virheet ennen lähettämistä. Kun validoinnit on tehty, jäsenvaltioille lähetetään validointiraportti hyväksyttäväksi. Vasta sen jälkeen niiden tietoja voidaan levittää laajemmin.

48 Eurostat, OECD ja WHO keräävät ja jakavat ”terveydenhoitomenoja” ja ”muuta kuin menoja koskevien terveysalan tietojen” validoinnit keskenään ja soveltavat tarkastuksia samalla tavalla. Työvoimatutkimustietojen, kuolemansyytietojen ja terveydenhoitomenoja koskevien tietojen validointi on samanlaista kaikissa jäsenvaltioissa. Kunkin jäsenvaltion lopulliset laadunarvioinnit eivät kuitenkaan ole jäsenneltyjä, eivätkä ne dokumentoi kaikkia havaittuja ongelmia tai ehdota niihin ratkaisuja. Muilta aihealueilta (”muuta kuin menoja koskevat terveysalan tiedot” ja yritystoiminnan rakennetilastot) tilintarkastustuomioistuin sai tiedostoja, mutta ei lopullisia laadunarviointeja. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että Eurostat oli tietoinen validointityössään tai jäsenvaltioiden toimittamissa tiedoissa ilmenneistä laatuongelmista. Joidenkin tietojen laatuongelmien ratkaiseminen kestää kauan (ks. esimerkiksi pitkäaikaishoitoa koskevien tietojen käsittely kohdassa [39](#)).

49 Tilintarkastustuomioistuin havaitsi tarkastuksensa kattamalla kaudella puutteita tietojen **tarkkuudessa** kolmella tarkastetulla alalla (ks. [laatikko 1](#)).

Laatikko 1

Esimerkkejä tarkkuuteen liittyvistä heikkouksista

Työvoimatutkimus

- o Vastauskadon määrä oli erittäin korkea niissä kolmessa jäsenvaltiossa, joissa työvoimatutkimus on vapaaehtoinen. Vuonna 2018 se oli Suomessa 34,5 prosenttia, Liettuassa 21,6 prosenttia ja Kroatiassa 42,4 prosenttia. Vuoden 2020 toisella neljänneksellä *kaikkien* jäsenvaltioiden vastauskato oli pandemian vuoksi korkeimmillaan 34,6 prosenttia.
- o [Asetuksen \(EY\) 577/98](#) 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa vaaditaan ”suhteellisen keskivirheen” käyttöä edustavuuden analyysissä. Eurostat ei kuitenkaan laske tätä tai käytä analyysissään jäsenvaltioiden toimittamia suhteellisia keskivirheitä.

Yritystoiminnan rakennetilastot

- o Tilintarkastustuomioistuin ei saanut evidenssiä siitä, että Eurostat olisi arvioinut vastausasteita tai luottamusvälejä.
- o Vuodesta 1995 alkaen jäsenvaltioiden on [asetuksen \(EY\) 696/93](#) mukaisesti täytynyt laatia yritystoiminnan rakennetilastot käyttäen käsitettä ”yritys” ”oikeudellisen yksikön” sijasta ja käsitettä ”toimialayksikkö (TAY)” ”establishmentin” sijaan. Eurostat alkoi valvoa asetuksen noudattamista vuonna 2015. Jotkin jäsenvaltiot ovat vielä toteuttamassa uuden tilastoyksikön täytäntöönpanoa. Ensimmäisenä täytäntöönpanovuotena muutokset vaikuttavat väistämättä tietoihin ja aiheuttavat katkoksen aikasarjassa. Tilintarkastustuomioistuin ei saanut evidenssiä siitä, että Eurostat olisi pyytänyt tietoja jäsenvaltioiden menetelmistä analysoidakseen perusteellisesti niiden tältä osin toteuttamaa työtä. Evidenssiä ei saatu myöskään siitä, että Eurostat olisi toteuttanut muita toimia.

Kuolemansyyt

- o Vaikka sähköiset kuolintodistukset mahdollistaisivat kuolemantapausten nopeamman raportoinnin, paperisia todistuksia käytetään edelleen Kyproksessa, Italiassa ja osittain Suomessa (85 prosenttia). Kansalliset tilastolaitokset keräävät ja käsittelevät niitä automaattisella koodausjärjestelmällä (Iris), jolla pyritään parantamaan kansainvälistä vertailukelpoisuutta. Italiassa Iris-järjestelmän hylkäämistä todistuksista 20 prosenttia (120 000 todistusta vuodessa) koodataan manuaalisesti asiantuntijaryhmän toimesta, ja Kyproksessa kaikki todistukset koodataan manuaalisesti. Todistusten manuaalinen koodaus lisää virheriskiä.

50 Tilintarkastustuomioistuini tutki, oliko Eurostat analysoinut käsitekehysten noudattamista sekä tietojen **vertailukelpoisuuden** ja **johdonmukaisuuden** astetta, ja havaitsi puutteita kaikilla tarkastuksen kattamilla aihealueilla (ks. [laatikko 2](#)).

Laatikko 2

Esimerkkejä tietojen vertailukelpoisuuteen vaikuttavista heikkouksista

Työvoimatutkimus

- o Analysoiduissa viidessä jäsenvaltiossa käytettyjen työvoimatutkimuksen kyselylomakkeiden yksityiskohtaisuus vaihtelee. Tilintarkastustuomioistuini ei saanut asiakirjatodisteita siitä, että Eurostat olisi analysoinut asianmukaisesti, missä määrin kyselylomakkeet vastasivat pakollisia muuttujia. Eurostat on vuodesta 2021 lähtien voimassa olleen uuden puiteasetuksen myötä ryhtynyt toimiin näiden heikkouksien tunnistamiseksi ja korjaamiseksi.

Yritystoiminnan rakennetilastot

- o Se, että jäsenvaltiot ottivat käyttöön uuden tilastoyksikön ”yritys” eri aikoina, vaikutti tietoihin sekä maiden välillä että myös ajallisesti. Eurostatin metatietotiedosto ja jäsenvaltioiden laaturaportit viittaavat aikasarjojen katkoihin, jotka johtuvat tilastoyksikön ”yritys” käyttöönotosta. Eurostat ei ole pyytänyt ajallisen vertailukelpoisuuden varmistamiseksi aiempien vuosien tietojen uudelleenlaskentaa, jonka yhteydessä otettaisiin huomioon uusi tilastoyksikkö.

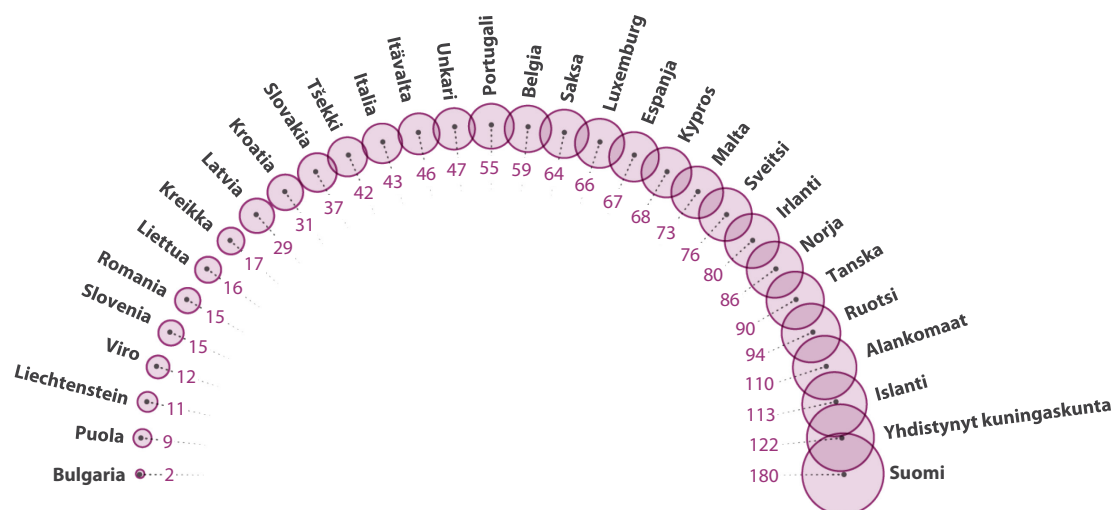
Terveydenhoitomenot

- o Markkinattomien palveluntarjoajien (pääasiassa julkisen terveydenhuollon tuottajien) menot olisi arvostettava kustannuksiin perustuvaa lähestymistapaa käyttäen, johon sisältyy kiinteän pääoman kulutus ja kaikki tuotantokustannukset suoriteperusteisesti. Tilintarkastustuomioistuimen otokseen sisältyneistä viidestä jäsenvaltiosta vain Italia soveltaa tätä lähestymistapaa käyttäen kansantalouden tilinpitojärjestelmästä saatuja tietoja, millä varmistetaan, että nämä yksiköt arvostetaan oikein.

51 Tilintarkastustuomioistuini havaitsi myös, että kuolinsyitä koskevissa tiedoissa on merkittäviä eroja, mikä osoittaa, että huolimatta monista yhdenmukaistamista koskevista suuntaviivoista niitä ei ole koodattu samalla tavalla kaikissa jäsenvaltioissa. [Kaaviossa 8](#) kuvataan dementiaan liittyviä kuolinsyitä koskevien tietojen heikkoa vertailtavuutta. Se osoittaa merkittäviä eroja tavassa, jolla jäsenvaltiot koodaavat

dementian, joka on yksi kalliimmista sairauksista¹⁹ ja toiseksi merkittävin kuolemansyy korkean tulotason maissa²⁰. Lisäksi vaikka Alzheimerin taudin osuus kaikista dementiatapauksista on maailmanlaajuisesti 60–70 prosenttia²¹, sen osuus kuolemansyyluokassa ”dementia” vaihteli vuonna 2018 Maltan 3,4 prosentista Romanian 99,9 prosenttiin. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi suuria eroja myös hengityselinten sairauksien, kuten keuhkokuumeen ja influenssan, aiheuttamien kuolemien osuudessa.

Kaavio 8 – Dementia, Alzheimer mukaan luettuna, kuolinsyynä – esimerkki vähäisestä vertailukelpoisuudesta (vakioitu kuolleisuusluku 100 000:ta asukasta kohti vuonna 2018)

Huom. Kansainvälisen tautiluokituksen (ICD-10) perusteella. Alzheimerin tauti ja muut dementiat -ryhmään kuuluvat G30 (Alzheimer) ja F01–F03 (muut dementiat). Ranska ei ole toimittanut tietoja vuodelta 2018 (51 vuonna 2017).

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin Eurostatin perusteella, kuolemansyytiedot.

52 Terveystilastojen erojen voidaan katsoa johtuvan paitsi terveydenhuoltojärjestelmien ja väestön terveysolojen eroista myös kansallisista ja/tai automatisoiduista koodauskäytännöistä, jotka saattavat johtaa siihen, etteivät tiedot ole vertailukelpoisia.

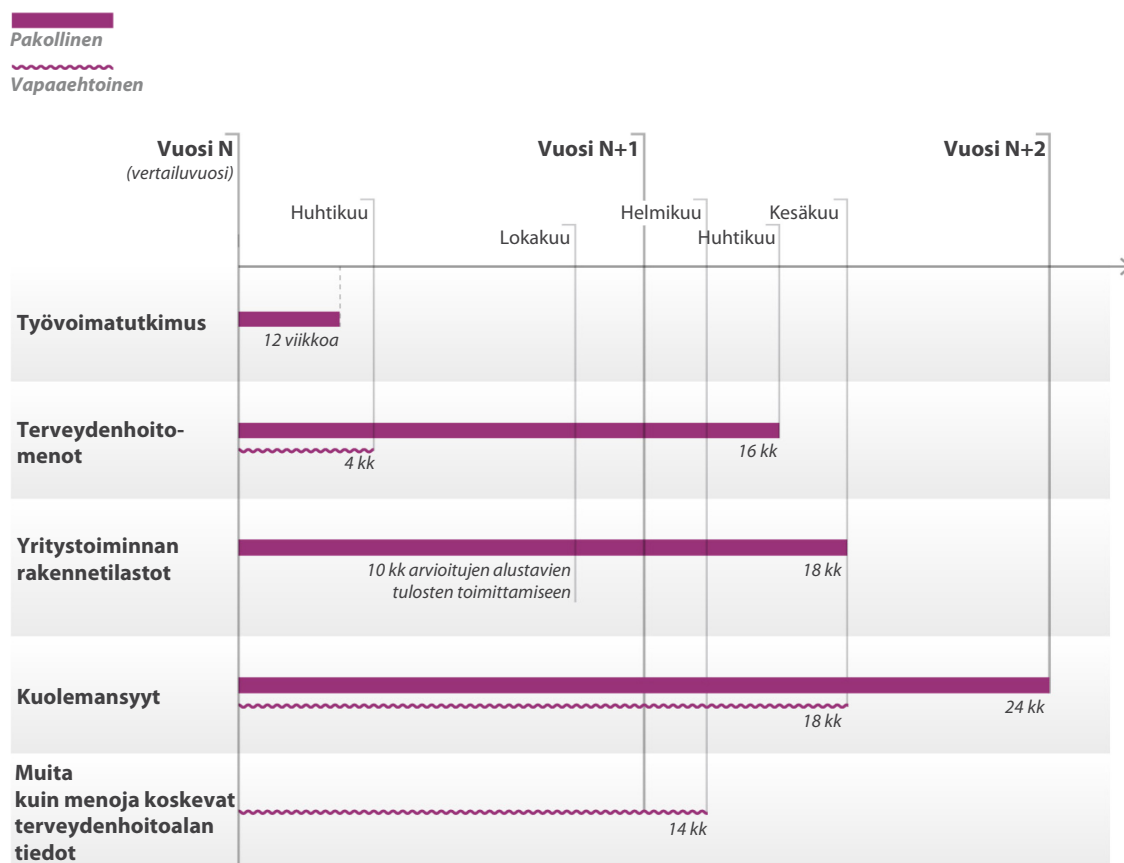
¹⁹ El-Hayek, Y., *Tip of the Iceberg: Assessing the Global Socioeconomic Costs of Alzheimer's Disease and Related Dementias and Strategic Implications for Stakeholders*, Journal of Alzheimer's Disease, 70, 2019, s. 323–341.

²⁰ WHO, *The top 10 'causes of death'*, 9. joulukuuta 2020.

²¹ WHO, *Dementia: Key facts*, 2. syyskuuta 2021.

53 Tilastoissa **ajantasaisuus** ja **oikea-aikaisuus** ovat tärkeitä tehokkaan päätöksenteon kannalta. Kolmen tarkastetun alan osalta alakohtaisissa asetuksissa esitetään viitejaksot ja erityiset päivämäärät, joihin mennessä jäsenvaltioiden on toimitettava tiedot ja laaturaportit/metatiedot Eurostatille (ks. [kaavio 9](#)). Useimmat jäsenvaltiot toimittavat tietoja vain jos asetuksissa edellytetään ja siten kuin niissä edellytetään.

Kaavio 9 – Jäsenvaltioiden tietojen toimittamisen määräajat

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

54 Kuten [kaaviosta 9](#) käy ilmi, joillakin aloilla tilastotietoja voidaan toimittaa enintään 24 kuukauden kuluttua viitejaksosta, mikä vähentää niiden hyötyä käyttäjille. Vuonna 2018 vain kuusi, vuonna 2019 yhdeksän ja vuonna 2020 kahdeksan jäsenvaltiota lähetti vapaaehtoisesti terveysmenoja koskevat tiedot neljän kuukauden kuluessa viitevuoden päättymisestä, jolloin tiedot ovat ajantasaisempia. Lisäksi kun uusia tarpeita ilmenee, Euroopan tilastojärjestelmällä ei myöskään ole tarvittavaa menettelyjoustavuutta, jotta se voisi reagoida nopeasti uusilla tietojoukoilla. Tämä kävi ilmi erityisesti covid-19-pandemian yhteydessä, josta ei saatu nopeasti tietoja terveys- ja yritystilastoja varten. Erityisesti kuolinsyitä koskevien tietojen osalta oli tarpeen löytää vaihtoehtoisia tapoja laskea kuolleisuusluvut. Tätä silmällä pitäen oli

järjestettävä vapaaehtoinen tiedonkeruu viikoittaisista kuolemantapauksista kuukausikohtaisen ylikuolleisuuden laskentaa varten (ks. [liite V](#)).

55 Tilintarkastustuomioistuin havaitsi puutteita oikea-aikaisuudessa kaikilla tarkastuksen kattamilla tilastoalueilla. Viivästykset jo vanhentuneiden tietojen toimittamisessa tekevät koko prosessista tehottoman käyttäjien tarpeisiin vastaamisen kannalta. Saatavilla olevat tiedot jäsenvaltioiden toimittamien tietojen todellisista päivämääristä osoittavat, että lakisääteisistä määräajoista on viivästytty työvoimatutkimuksen osalta ja terveystilastoissa. [Laatikossa 3](#) on esitetty esimerkkejä terveystilastoihin liittyvistä viivästyksistä. Tällaisia tietoja ei ollut saatavilla yritystoiminnan rakennetilastoista, joten tilintarkastustuomioistuin ei pystynyt arvioimaan tilannetta tällä alalla.

Laatikko 3

Esimerkkejä viivästyksestä tietojen toimittamisessa

Terveystietojen toimitus

- Vuosien 2018 ja 2019 tiedonkeruukierroksilla (vertailuvuodet 2016 ja 2017) yksi jäsenvaltio lähetti vaaditut tiedot kokonaisuudessaan 44 päivää myöhässä. Muut viivästykset eivät ylittäneet 17:ää päivää.
- Tilanne oli huonompi vuonna 2020, jolloin kahdeksan jäsenvaltiota ylitti toimittamiselle asetetun määräajan. Viive vaihteli 21–75 päivän välillä.

Kuolemansyyt

- Vuonna 2018 (vertailuvuosi 2016) kolme jäsenvaltiota lähetti vaaditut tiedot määräajan jälkeen. Metatietotiedostoja vaadittiin, mutta kolme jäsenvaltiota toimitti ne myöhässä, ja seitsemän jäsenvaltiota ei lähettänyt niitä lainkaan.
- Vuosina 2019 ja 2020 (vertailuvuodet 2017 ja 2018) 13 jäsenvaltiota pystyi toimittamaan tiedot 18 kuukauden kuluessa. Kolme jäsenvaltiota lähetti tietoa määräajan jälkeen eikä lähettänyt vaadittuja metatietotiedostoja. Ranska toimitti tietoja vuoden 2017 osalta vasta syyskuussa 2021 (21 kuukauden viive), eikä se ole vielä lähettänyt tietoja vuosilta 2018 ja 2019. Vastaavasti Eurostat lähetti Ranskalle kirjeet asetuksen noudattamatta jättämisestä vuoden 2018 osalta 12 ja vuoden 2019 osalta 14 kuukauden kuluttua.

Muita kuin menoja koskevat terveysalan tiedot

- Vuonna 2018 kymmenen jäsenvaltiota, Yhdistynyt kuningaskunta mukaan luettuna, toimitti ainakin tietokyselyn ensimmäisen version sovitun

määräajan jälkeen, kun taas neljä jäsenvaltiota toimitti myöhässä vasta lopullisen kyselylomakkeen.

- o Vuonna 2019 vastaavasti 19 ja vuonna 2020 kaikkiaan 11 jäsenvaltiota toimitti tiedot (vähintään yksi kyselylomake) ja metatietotiedostot määräajan jälkeen.

56 Eurostatin olisi EU:n kokonaissuureita kootessaan arvioitava tarvittaessa jäsenvaltioiden tietoja. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että jäsenvaltiot eivät useinkaan toimittaneet tietoja tarkastuksen kolmesta aihealueesta tai että ne raportoivat myöhässä. Näissä tapauksissa (esimerkiksi muut kuin menoja koskevat terveysalan tilastot ja yritystoiminnan rakennetilastot) Eurostat on käyttänyt arvioita saadakseen EU:n kokonaissuureen. Poikkeuksena oli EU:n vuoden 2018 ”kuolemansyyt”-kokonaissuure, jota ei tuotettu, koska Eurostat ei tehnyt arviota Ranskan osalta (ks. [laatikko 3](#)).

Parlamentille ja neuvostolle osoitettavissa raporteissa ei esitetä tietoja yhdenmukaisesti eikä seurantaindikaattoreita ole

57 Lopuksi komission on raportoitava parlamentille ja neuvostolle toimittamiensa tilastojen laadusta joka kolmas vuosi lukuun ottamatta terveystilastoja. Tilintarkastustuomioistuin analysoi kahta viimeisintä lähetettyä raporttia, jotka liittyivät työvoimatutkimukseen ja yritystoiminnan rakennetilastoihin. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että näissä kahdessa raportissa yksityiskohtien taso oli erilainen ja että tiedot eivät riittäneet selkeän kuvan saamiseen puutteista (ks. [laatikko 4](#)).

Laatikko 4

Puutteita laatua koskevassa raportoinnissa parlamentille ja neuvostolle

Työvoimatutkimus – vuoden 2019 raportti

- o Tietoja joistakin tarkkuustoimenpiteistä, mutta ei vertailevaa analyysia vuosilta 2014–2017.
- o Raportissa oli taulukko, jossa esitettiin kalenteripäivien lukumäärä vertailuvuoden päättymisen ja Eurostatin kansallisten tietojen levittämisen

välillä. Taulukossa eikuitenkaan annettu tietoa siitä, mitkä jäsenvaltiot kulloinkin toimittivat tietoja.

- o Tietoja ei annettu mikrotietojen saatavuutta koskevista tilastoista, verkkosivustojen selkeydestä tai siitä, minkä jäsenvaltioiden aikasarjoissa oli aukkoja.

Yritystoiminnan rakennetilastot – vuoden 2021 raportti

- o Jäsenvaltiot on ryhmitelty noudattamisasteen mukaan, mutta ryhmittelyperusteista ei ole tietoja, eikä kussakin luokassa olevia jäsenvaltioita nimetä.
- o Raportti ei sisällä tietoja, joissa yksilöidään myöhässä raportoineet jäsenvaltiot tai ilmoitetaan viiveiden pituus.
- o Raportissa ei viitata mahdollisiin vertailukelpoisuusongelmiin, joita voi aiheutua uuden tilastoyksikön ”yritys” käyttöönoton vuoksi.
- o Raportti ei sisällä myöskään tietoja mahdollisuuksista parantaa käyttäjien tarpeiden täyttämistä esimerkiksi tuottamalla oikea-aikaisempia tietoja ja asettamalla saataville EU:n määritelmän mukainen pk-yrityksiä koskeva tietoaaineisto.

58 Kummassakaan raportissa ei käytetty yksityiskohtaisia seuraintindikaattoreita, joiden avulla olisi osoitettu työvoimatutkimuksen tilastoja ja yritystoiminnan rakennetilastoja koskevien säännösten edistyminen. Kunkin tilastotuotteen osalta tarvitaan asianmukaisia indikaattoreita, jotta asetusten täytäntöönpanoa voidaan seurata asianmukaisesti ja tietojen laadusta kyetään keräämään yhdenmukaistettua tietoa.

Levittämismenettelyjä ei ole yhdenmukaistettu riittävästi

59 **Saatavuuden** ja **selkeyden** varmistamiseksi tilastojen levittämisessä Eurostatilla olisi oltava käytössään muun muassa asianmukaiset kirjalliset menettelyt sekä julkaisupolitiikka ja julkaisuaikataulu²². Julkaisupolitiikassa olisi erotettava toisistaan erilaiset julkaisut ja erittelyt, ja julkaisuaikataulu sekä tarkistuksiin sovellettava menettelytapa. Lisäksi aikataulu olisi asetettava julkisesti saataville etukäteen.

²² Vuoden 2017 käytännösäännöissä esitetyn mukaisesti.

60 Tilintarkastustuomioistuimen tarkastamista asiakirjoista käy ilmi, että Eurostat on laatinut useita välineitä ja menettelyjä, kuten toimituksellisia sääntöjä, joita se soveltaa levittämismenettelyssä. Ei kuitenkaan ole olemassa sääntöjä, joissa asetettaisiin määräaika tietojen keruusta Eurostatin suorittamaan julkaisemiseen. Ei ole myöskään sääntöjä, joiden perusteella voitaisiin vaatia kaikkien jäsenvaltioiden tietojen julkaisemisesta samana päivänä. Vuoden 2021 puolivälistä lähtien Eurostat on käyttänyt sääntöjen mukaisesti laatintua ja julkaisut avaintuotteita koskevan vuotuisen julkaisuaikataulun.

61 Tilintarkastustuomioistuin tarkasti työvoimatutkimuksen ja terveysmenojen koskevien tietojen julkaisupäivät, jotka olivat ainoat sen käytettävissä olleet tiedostot. Eurostat ei jakanut vuosien 2018–2020 aikana kaikkien jäsenvaltioiden työvoimatutkimustietoja samana päivänä. Sama pätee terveysmenojen koskeviin tietoihin, sillä jotkin jäsenvaltiot (ks. kohta [54](#) ja [laatikko 3](#)) toimittivat tiedot myöhässä ja vastasivat Eurostatin tiedusteluihin validointiprosessin aikana. Tietojen levittämisen viivästyminen pidensi vertailuvuoden ja julkaisupäivän välistä aikaa.

62 Eurostatin laatima ja julkaisema avaintuotteiden vuotuinen julkaisuaikataulu vuodelle 2022 on käyttäytymissääntöjen mukainen. Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen kolmen aihealueen osalta ei kuitenkaan julkaista tiettyjä yksityiskohtia (indikaattorit, erittelyt turvallisuusluokittain, vertailujaksot, tarkistettavat kohdat jne.).

63 Yksi tarkistuskäytännön ja -aikataulun tarkoituksista on tiedottaa käyttäjille suunniteltujen muutosten ennakoitavissa olevasta vaikutuksesta vertailukelpoisuuteen, jolloin käyttäjät pystyvät paremmin ennakoimaan ja hallitsemaan aikasarjojen katkoja (ks. [liite III](#)). Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että Eurostat päivitti tietoja sitä mukaa, kun tietoja toimitettiin ja silloin, kun niihin oli tehtävä korjauksia ja oikaisuja. Eurostatilla ei ole yleistä tarkistuskäytäntöä, mutta yritystilastojen kaltaisille aloille on kehitetty erityisiä käytäntöjä. Muilla aihealueilla, kuten terveydenhoitomenoissa ja kuolemansyissä, tietoja tarkistetaan, mutta niihin ei sovelleta yhteistä käytäntöä. Tarkistukset riippuvat kunkin jäsenvaltion noudattamasta käytännöstä.

Ennakkolevitys voi vaarantaa yhdenvertaisuuden ja mahdollistaa tietovuodot

64 Luottamuksen lisäämiseksi virallisiin tilastoihin sekä EU:n oikeudellisessa kehyksessä että kansainvälisissä tilastoperiaatteissa määrätään, että kaikkia käyttäjiä on kohdeltava yhdenvertaisesti²³. Asiaa koskevat kansainväliset suuntaviivat ovat vielä selvempiä, sillä niissä viitataan myös samanaikaiseen saatavuuteen (ks. [liite III](#)).

65 Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antava lautakunta ESGAB katsoi vuoden 2014 vertaisarvioinnissa, että ennakkolevitystä koskeva kieltö oli erittäin perusteltu, ja suositteli tällaisten toimien vaikutusten perusteellista tutkimista (ks. [liite VI](#): 2014/11). Tämän jälkeen Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antava lautakunta on laatinut neljä muuta suositusta, jotka koskevat muun muassa ennakkolevitettävien tilastojen tiheyden ja määrän vähentämistä sekä Euroopan tilastojärjestelmän kumppaneiden ennakkolevityskäytäntöjen yhdenmukaistamista ja avoimuutta (2015/5, 2015/6, 2015/7, 2018/1²⁴). Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että Eurostat on edistynyt jonkin verran näiden suositusten täytäntöönpanossa. Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antava lautakunta pyysi vuonna 2021 Eurostatia arvioimaan kriittisesti käytäntöään, joka koskee tilastojen ennakkolevitystä komissiossa (ks. [liite VI](#): 2021/4). Tämän johdosta Eurostat suostui antamaan yleiskatsauksen komission muiden yksiköiden kanssa tähän mennessä tehtyjen yhteisymmärryspöytäkirjojen nykytilanteesta.

66 Ennakkolevitys on perusteltua Euroopan tilastojärjestelmän tasolla käytännesääntöjen perusteella²⁵. Eurostat tarjoaa ennakkolevitysmahdollisuuden tiettyjen keskeisten tietojen osalta omalle ylimmälle johdolle, talouden ja rahoituksen pääosastolle, työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosastolle sekä EKP:lle ja tiedotusvälineille. Akkreditoidut uutistoimistot saavat uutistiedotteet etukäteen embargo-järjestelyllä sähköisessä muodossa²⁶. Italian kansallinen tilastolaitos tarjoaa sitä vastoin ennakkolevitysmahdollisuuden vain

²³ Asetus 223/2009, sellaisena kuin se on muutettuna, 2 artiklaja 18 artiklan 1 kohta; komission päätös Eurostatista 2012, 6 artiklan 2 kohta ja YK:n koodausperiaatteet (UNFP ja Principles Governing International Statistical Activities).

²⁴ ESGAB's Annual Report 2015 ja Opinion of the ESGAB concerning the implementation of the Commission's commitment on confidence (2018).

²⁵ Periaate 6: ”Julkistetut tilastot ovat yhtäläisesti ja samanaikaisesti kaikkien käytössä. Ulkopuolisille käyttäjille suunnatun etuoikeutetun ennakkolevityksen [embargo] on oltava rajoitettua, perusteltua, valvottua ja julkistettua”.

²⁶ Protocol on impartial access to Eurostat data for users, tammikuu 2014.

tiedotustilaisuudessa toimittajille, joilla ei ole ulkopuolista yhteyttä (jäljempänä ”lukitusjärjestelmä”)²⁷. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että Eurostatin järjestely ei takaa sitä, etteikö tietovuotoja voisi esiintyä.

67 EU:n makrotaloudellisten tietojen ennakkolevitys aiheuttaa taloudellisen voitontavoittelun riskin sellaisten toimijoiden taholta, joilla on pääsy tietoihin varhaisessa vaiheessa (ks. [laatikko 5](#)). Ennakkolevitysmahdollisuus voisi luoda tilaisuuksia taloudelliseen hyötyyn, mikä voi vakavasti vääristää markkinoita.

Laatikko 5

Tutkimus ennakkolevityksen mahdollisista vaikutuksista pääomamarkkinoihin

Ruotsissa, jossa ei ole ennakkolevitystä, havaittiin tammikuun 2011 ja maaliskuun 2017 välisenä aikana tehdyssä kaupankäyntitietojen analyysissä, että Ruotsin kruunu ei osoittanut vaihtelua tai merkkejä liikkumisesta ennen virallisten makrotaloudellisten tietojen julkaisemista.

Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jossa on laajat ennakkolevitysjärjestelyt, huhtikuun 2011 ja joulukuun 2016 välisenä aikana tehty kaupankäyntitietojen analyysi osoitti, että punta liikkui jyrkästi tietojen julkaisemista edeltävänä tuntina. Tämän seurauksena Yhdistyneen kuningaskunnan kansallinen tilastolaitos päätti heinäkuussa 2017 asettaa suurempia rajoituksia ennakkolevitykselle.

Saksassa, jossa on myös laajat ennakkolevitysjärjestelyt, vuosien 2012–2017 kaupankäyntitietojen analyysi paljasti, että eurovaluuttafutuurit liikkuivat tavanomaista enemmän tietojen julkaisemista edeltävien 30 minuutin aikana. Tämän seurauksena Saksan kansallinen tilastolaitos päätti joulukuussa 2017 rajoittaa uutistoimistojen ennakkolevitysmahdollisuuksia.

Lopuksi **Yhdysvalloissa**, jossa on olemassa ennakkolevitysjärjestelyt, vuonna 2016 tehdyssä tammikuun 2008 ja maaliskuun 2014 välisen ajan kaupankäyntitietojen analyysissä ilmeni näyttöä merkittävästä tietoon perustuvasta kaupankäynnistä ennen Yhdysvaltojen makrotaloudellisten ilmoitusten virallista julkaisu-aikaa.

Lähde: Kurov, A. et al., *Price drift before U.S. macroeconomic news: private information about public announcements?*, Working Paper Series No. 1901, EKP, 2016; Kurov, A., *Drift Begone! Release Policies and Preannouncement Informed Trading*, 2021; Georgiou, A., *Prerelease access to official statistics is not consistent with professional ethics*, Statistical Journal of the IAOS, vol. 36, no. 2, s. 313–325, 2020; Georgiou, A., *Pre-release access to official statistics is not consistent with professional ethics: Some additional reflections*, Statistical Journal of the IAOS, vol. 38, no. 1, s. 321–329, 2022.

²⁷ ISTAT, *Embargo: a policy for transmitting correct information*.

68 Avoimuuden vuoksi kansainvälisissä parhaissa käytännöissä suositellaan, että lehdistötiedotteisiin liitetään ennakkolevitysluettelo. Eurostatin verkkosivustolla ei kuitenkaan anneta kattavia tietoja kaikista käyttäjistä ja ilmoitetuista laitoksista, jotka hyötyvät ennakkolevityksestä.

69 Euroopan tilastojärjestelmässä ainakin kymmenen maata (Tšekki, Tanska, Kroatia, Italia, Puola, Slovenia, Suomi, Ruotsi, Islanti ja Norja) on luopunut käytännöstä, jonka mukaan hallituksille ja/tai tiedotusvälineille tarjotaan ennakkolevitysmahdollisuus. Euroopan tilastojärjestelmän ennakkolevityskäytäntöjä ei näin ollen ole yhdenmukaistettu (ks. kohta [65](#)).

Vertaisarviointien avulla saavutettavaa parannuspotentiaalia ei ole hyödynnetty täysimääräisesti

70 Vertaisarviointien avulla arvioidaan, noudattavatko Eurostat ja kansalliset tilastojärjestelmät yleisesti käytännesääntöjen periaatteita, jotka muodostavat Euroopan tilastojärjestelmän yhteisen laatukehyksen kulmakiven. Kansalliset tilastojärjestelmät ovat asiantuntijaryhmän vertaisarvioimia, ja Euroopan tilastohallinnon neuvoa-antava lautakunta suorittaa Eurostatin vertaisarvioinnin. Sen jälkeen, kun käytännesäännöt hyväksyttiin ensimmäisen kerran vuonna 2005, Euroopan tilastojärjestelmä on järjestänyt kolme itsesäänneltyjen vertaisarviointien kierrosta, mikä tarkoittaa, että Euroopan tilastojärjestelmän komitea tekee niitä koskevat päätökset sisäisesti (ks. [kaavio 2](#)). Seuraavissa osioissa tutkitaan,

- a) onko komissio on pannut täytäntöön toisen vertaisarvioinnin suositukset vaikuttavalla tavalla
- b) onko Eurostat seurannut vaikuttavalla tavallakansallisten tilastojärjestelmien edistymistä toisen vertaisarvioinnin suosituksen täytäntöönpanossa
- c) onko kansallisten tilastojärjestelmien kolmannen vertaisarviointikierroksen suunnittelu ollut tarkoituksenmukaista.

Komissio on edistynyt hyvin useimpien vertaisarviointien suositusten osalta

71 Sen varmistamiseksi, että Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antavan lautakunnan suosituksilla on mahdollisimman suuri vaikutus, on tärkeää, että komissio panee ne täytäntöön viipymättä ja mahdollisimman täysimääräisesti. Jos näin ei tehdä, sen olisi esitettävä asianmukaiset perustelut kansainvälisten tilastoja koskevien suuntaviivojen, suositusten ja parhaiden käytäntöjen mukaisesti.

72 Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antava lautakunta toteutti vuonna 2014 Eurostatin toisen vertaisarvioinnin ja antoi 16 suositusta, jotka koskivat kuutta keskeistä alaa: ylimmän johdon nimitys- ja irtisanomismenettelyjä koskeva lainsäädäntö; tilastoja koskevan lainsäädännön rakenne; Euroopan tilastojen johdonmukaisuus; levittäminen; viestintä ja käyttäjät; koordinointi (ks. [liite VI](#)). Eurostat laati suositusten perusteella täytäntöönpanosuunnitelman, joka sisälsi 20 parannustoimea²⁸.

73 Tilintarkastustuomioistuimien havaitti, että komissio edistyi hyvin useimpien vertaisarviointien suositusten osalta, erityisesti lainsäädäntörakenteeseen, viestintään ja käyttäjiin liittyvissä suosituksissa. Joitakin riippumattomuuden ja puolueettomuuden alalla annettuja keskeisiä suosituksia (ylimmän johdon nimittämistä ja erottamista koskeva lainsäädäntö ja ennakkoarvio – ks. kohdat [64–69](#)) ei kuitenkaan hyväksytty ja/tai niihin ei puututtu vaikuttavalla tavalla²⁹.

74 Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antava lautakunta antoi vuoden 2014 vertaisarvioinnissa neljä suositusta, joissa käsiteltiin Eurostatin ylimmän johdon palvelukseenottoa, nimittämistä ja erottamista koskevaa EU:n lainsäädäntöä kokonaisuudessaan (ks. [liite VI](#): 2014/1 – 2014/4). Eurostat ei kuitenkaan hyväksynyt näitä suosituksia eikä ehdottanut vastaavia parannustoimia. Eurostat totesi, että suositukset olivat joko käytännönsäätöjä laajempia (2014/1, 2014/2 ja 2014/4) tai että ne otettiin jo riittävässä määrin huomioon EU:n oikeudellisessa kehyksessä (2014/3). Seuraavassa vertaisarvioinnissa (2021) Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antava lautakunta toisti useita tämän alan suosituksistaan (ks. [liite VI](#): 2021/1 ja 2021/2), joita ei edelleenkään hyväksytty.

²⁸ [ESGAB's recommendations and Eurostat's improvement actions in response to the recommendations.](#)

²⁹ [Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antavan lautakunnan \(ESGAB\) vuosikertomus 2021.](#)

75 Vuonna 2012 tilintarkastustuomioistuin suositteli myös seuraavia asioita³⁰: *”Jotta Euroopan tilastoja koskevia käytännesääntöjä noudatettaisiin täysimääräisesti, komission pitäisi [...] d) vahvistaa Eurostatin pääjohtajan (Chief Statistician) ammatillista riippumattomuutta siten, että tämä nimitetään määräaikaiseksi toimikaudeksi Euroopan tilastohallinnon neuvoa-antavan lautakunnan myönteisen lausunnon sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston vahvistuksen perusteella.”* Euroopan parlamentin tuesta huolimatta tilintarkastustuomioistuimen suositusta ei pantu täytäntöön, koska komissio katsoi, että nykyinen oikeudellinen kehys oli asianmukainen ja että tarvittavat suojatoimet olivat jo käytössä.

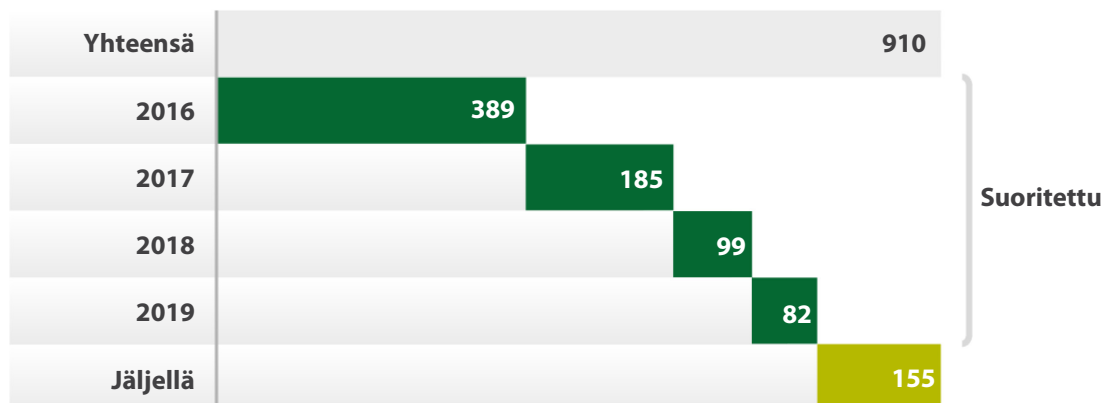
Eurostatin arvio vertaisarvioinnin parannustoimien täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa perustuu suurelta osin keskinäiseen luottamukseen tilastoviranomaisten välillä

76 Eurostatin koordinoititehtävään kuuluu jäsenvaltioille asiantuntijavertaisarviointien perusteella annettujen suositusten vaikuttava seuranta. Toisen vertaisarvioinnin (2013–2015) jälkeen Eurostat käytti vuotuisia kyselylomakkeita valvoakseen sovittujen parannustoimien täytäntöönpanoa kansallisissa tilastolaitoksissa (2016–2019). Yleisenä periaatteena oli, että koko seuranta perustui suurelta osin luottamukseen, sillä parannustoimet toteutettiin kansallisten tilastolaitosten vastuulla. Niiden oli varmistettava, että toimet olivat asianmukaisia, täydellisiä ja asianmukaisesti dokumentoituja. Vasta viimeisellä seurantakierroksella, vuonna 2019, Eurostat pyrki todentamaan raportoidun edistymisen lähettämällä jäsenvaltioille selvennyspyyntöjä.

77 *Kaaviossa 10* esitetään kansallisten tilastolaitosten ajallinen edistyminen toiseen vertaisarviointiin perustuvien parannustoimien loppuun saattamisessa. Viimeisimmän saatavilla olevan seurantaraportin mukaan 910 yksilöidystä toimesta 155 (17 prosenttia) oli kesken vielä vuoden 2019 lopussa (ks. yksityiskohtainen erittely *liitteessä VII*).

³⁰ Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 12/2012

Kaavio 10 – Parannustoimien toteuttaminen vuodesta 2016 alkaen

Huom. Vuoden 2019 tietoihin sisältyy 18 ”suljettua” toimenpidettä, koska suunnitteilla ei ollut lisätoimia. Keskenäisistä 173 toimesta kahdeksan oli Yhdistyneessä kuningaskunnassa, eikä niiden tilanteesta ollut saatavilla lisätietoja.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin komission tietojen perusteella.

78 Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että parannustoimien toteuttaminen vaikeutui, jos ne olivat riippuvaisia kansallisen tilastolaitoksen ulkopuolisista elimistä tai jos poliittinen tahto ja/tai tuki puuttui. Tällaisiin toimiin liittyi tyypillisesti lainsäädännöllisiä muutoksia (jotka koskivat esimerkiksi kansallisten tilastolaitosten johtajien nimittämistä ja erottamista, hallinnollisten tietojen saatavuutta tai valvontaelinten perustamista). Osa muutoksista koski kuitenkin henkilöstöresursseja tai taloudellisia resursseja tai jopa tietotekniikan kehittämistä.

79 Italiassa ja Suomessa lainsäädäntöprosessi on pysähtynyt, eikä toimia ole vielä viety loppuun, vaikka toisesta vertaisarvioinnista on kulunut yli seitsemän vuotta. Kroatiassa ja Kyproksessa tarvittavat lainsäädäntömuutokset tehtiin vasta huomattavan viiden vuoden viiveen jälkeen. Keskeisten sidosryhmien (ministeriöt, parlamentti) johtavia edustajia ei otettu mukaan vertaisarviointiprosessiin riittävän varhaisessa vaiheessa, jotta voitaisiin helpottaa keskeisten toimien toteuttamista institutionaaliseen rakenteeseen ja hallintoon liittyvissä kysymyksissä (ammattillinen riippumattomuus).

80 Ammatillisen riippumattomuuden lisäksi kansalliset tilastoviranomaiset tarvitsevat riittävät henkilöstö-, taloudelliset ja tekniset resurssit tilasto-ohjelmiensa toteuttamiseen (ks. [liite III](#)). Tilintarkastustuomioistuin tutki Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antavan lautakunnan vuosikertomuksia, jäsenvaltioiden vertaisarviointeja sekä tietoja resursseista ja pyysi otokseen valituilta viideltä maalta ja muilta sidosryhmiltä näkemyksiä kansallisten tilastojärjestelmien hallinnosta.

81 Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että ammatillista riippumattomuutta ei edelleenkään taata, varsinkaan kansallisten tilastolaitosten johtajien nimittämisen ja erottamisen osalta. Koska muut kansalliset viranomaiset ovat yleensä osa ministeriötä, niiden riippumattomuus on vielä epävarmempaa. Tilintarkastustuomioistuimen havainto vahvistaa Eurostatin tekemän havainnon, jonka mukaan 72:sta ammatilliseen riippumattomuuteen liittyvästä parannustoimesta 25 (35 prosenttia) oli saattamatta päätökseen vielä vuoden 2019 joulukuussa (ks. [liite VII](#)).

82 Muutamat kansalliset tilastolaitokset ilmaisivat tilintarkastustuomioistuimelle myös huolensa taloudellisesta riippuvuudestaan ja mainitsivat resurssiensa olevan riittämättömiä, kun otetaan huomioon uusien tilastojen kasvava kysyntä ja merkittävien teknologisten investointien tarve. Tältä osin neuvosto myönsi marraskuussa 2021, että sekä Eurostatille että kansallisille järjestelmille on taattava riittävät henkilöstö- ja taloudelliset resurssit, jotta ne voivat jatkaa työskentelyä uusien tietolähteiden ja digitaalitekniikan puitteissa³¹.

Vertaisarviointien suunnittelu on parantunut ajan myötä, mutta merkittäviä puutteita on edelleen

83 Vertaisarviointien tavoitteena on arvioida, noudattavatko Euroopan tilastojärjestelmän kumppanit käytäntönsäntöjen periaatteita, jotka ovat Euroopan tilastojen laadun varmistamiseksi laaditun yhteisen laatukeyhyksen kulmakivi. Sen sijaan useimpia Euroopan ulkopuolisia kehittyneitä tilastojärjestelmiä arvioidaan vain itsearviointeilla. Sääntöjen noudattamisen lisäksi tarkoituksena on antaa suosituksia, jotka auttavat tilastoviranomaisia parantamaan ja kehittämään tilastojärjestelmiään. [Kaaviossa 11](#) esitetään vertaisarviointien keskeiset vaiheet.

³¹ Ecofin-neuvoston 9. marraskuuta 2021 hyväksymät neuvoston päätelmät EU:n tilastoista.

Kaavio 11 – Vertaisarvioinnit lyhyesti

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuimien Eurostatin tietojen perusteella.

84 *Taulukossa 2* esitetään, miten vertaisarviointien suunnittelun keskeiset osatekijät ovat kehittyneet ajan mittaan. Ensimmäisessä vertaisarvioinnissa (2005–2007) pyrittiin pääasiassa lisäämään tietoisuutta käytäntönsäätöistä, ja se oli kaikille osallistujille tarkoitettu alustava toimenpide. Siinä oli kuitenkin merkittäviä heikkouksia³². Toisella kierroksella (2013–2015) parannettiin suunnittelua, otettiin mukaan ulkopuolisia asiantuntijoita ja saavutettiin enemmän kansainvälistä tunnustusta. Kolmannella kierroksella (2021–2023) pantiin täytäntöön myös joitakin muita Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antavan lautakunnan suosituksia. Otokseen kuuluneet jäsenvaltiot olivat yleisesti ottaen tyytyväisiä Eurostatin panokseen suunnitteluprosessissa ja korostivat, että ne olivat olleet alusta alkaen mukana menetelmän laatimisessa.

³² Ks. tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 12/2012: Paransivatko komissio ja Eurostat luotettavien ja uskottavien Euroopan tilastojen tuottamisprosessia? ja ESGAB vuosikertomus 2011

Taulukko 2 – Kolmeen vertaisarviointikierrokseen liittyneet keskeiset suunnittelunäkökohdat

	1. (2005–2007)	2. (2013–2015)	3. (2021–2023)
Lähestymistapa	Vertaisarviointilähestymistapa	Tarkastustyyppinen lähestymistapa	Molempien lähestymistapojen yhdistelmä
Käytännesääntöjen kattavuus	Osittainen (6 periaatetta)	Täydellinen (15 periaatetta)*	Täydellinen (16 periaatetta)*
Kansallisten tilastojärjestelmien kattavuus	Vain kansalliset tilastolaitokset	Kansalliset tilastolaitokset ja enintään 3 muuta kansallista viranomaista	Kansalliset tilastolaitokset ja 3–6 muuta kansallista viranomaista
Vertaisarvioinnit	Muiden kansallisten tilastolaitosten edustajat	Muiden kansallisten tilastolaitosten edustajat ja ulkopuolinen asiantuntija	Muiden kansallisten tilastolaitosten edustajat, ulkopuolinen asiantuntija ja Eurostatin jäsen

* Huom. Vuodesta 2017 käytännesäännöissä on ollut 16 periaatetta.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuim.

85 Tilintarkastustuomioistuin havaitsi sidosryhmien kanssa järjestetyissä kokouksissa yksimielisyyttä siitä, että vertaisarviointeja on suoritettava riittävän usein, jotta Euroopan tilastojärjestelmän laatua voidaan jatkuvasti parantaa. Toisen ja kolmannen kierroksen välinen keskimääräinen aika on seitsemän ja puoli vuotta, ja Slovakian osalta se on lähes kymmenen vuotta. Tällä viiveellä ei ole mahdollista ottaa asianmukaisesti huomioon teknologisen kehityksen ja uusien tietolähteiden kaltaisten muutosten vaikutuksia, joiden suhteen Euroopan tilastojärjestelmän on pysyttävä valppaana ja mukautuvana.

86 Jotta vertaisarvioinnit olisivat kattavia ja oikeudenmukaisia kaikille maille, niissä on myös arvioitava kunkin kansallisen tilastojärjestelmän kriittisiä piirteitä kokonaisuudessaan. Vuoden 2020 menetelmässä määritettiin kuitenkin enintään kuuden muun kansallisen viranomaisen osallistuminen maata kohden. Tämä on keinotekoinen kynnyksarvo, jossa ei oteta huomioon sitä, missä määrin Euroopan tilastojen tuottaminen on hajautettu yksittäisen maan sisällä (ks. [liite VIII](#)). Suositeltu menetelmä oli lisäksi epämääräinen ja subjektiivinen eikä sen yhteydessä sovellettu vertailukelpoisia valintaperusteita kaikkiin maihin. Lisäksi toimiin osallistuvat muut kansalliset viranomaiset valitaan kansallisten tilastolaitosten toimesta eikä EU:n tasolla, vaikka toiminnan uskottavuus ja johdonmukaisuus olisivat sitä edellyttäneet.

Euroopan tilastohallinnoinnin neuvo-antava lautakunta ja vertaisarvioinnin asiantuntijat eivät voineet vaikuttaa muiden kansallisten viranomaisten valintaan.

87 Monet kansalliset tilastolaitokset rajoittivat muiden kansallisten viranomaisten määrän kolmeen. Tämä on toinen keinotekoinen kynnysarvo, joka aiheuttaa riskin, että muita keskeisiä kansallisia viranomaisia saattaa jäädä Euroopan tilastojen ulkopuolelle. Eräs kansallinen tilastolaitos totesi jopa yksiselitteisesti, että sen lähtökohtana oli valita vain kolme muuta kansallista viranomaista. Tätä lähestymistapaa soveltamalla se sivuutti toisen kuolemansyytiedoista vastaavan kansallisen viranomaisen – elimen, joka ei kahden peräkkäisen vuoden aikana toimittanut vaadittuja tietoja Eurostatille.

88 Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antava lautakunta perustettiin parantamaan Eurostatin ja Euroopan tilastojärjestelmän³³ riippumattomuutta, laajomattomuutta ja vastuuvollisuutta kansallisten järjestelmien heikkouksien korjaamiseksi³⁴. Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antavan lautakunnan tehtävä rajoittuu kuitenkin siihen, että se antaa parlamentille ja neuvostolle vuosikertomuksen, joka sisältää riippumattoman arvion käytännösääntöjen täytäntöönpanosta koko Euroopan tilastojärjestelmässä ja jossa korostetaan Eurostatia eikä kansallisia tilastojärjestelmiä. Vuonna 2012 tilintarkastustuomioistuimien suositteli valvontatoiminnon kehittämistä laajentamalla Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antavan lautakunnan toimivaltaa.³⁵ Vaikka suositus hyväksyttiin, sitä ei pantu täytäntöön vaikuttavalla tavalla.

89 Tällä hetkellä Euroopan tilastojärjestelmän vertaisarviointien ”itsesääntely” tarkoittaa sitä, että niiden suunnittelusta (ajoitus, soveltamisala, lähestymistapa, muiden kansallisten viranomaisten valintamenettely sekä asiantuntijaryhmien kokoonpano ja valinta) sovitaan konsultoiden kumppaneita, jotka edustavat useita kansallisia näkökantoja laajempien EU:n näkökantojen sijasta. Vaikka Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antava lautakunta on riippumaton kansallisista intresseistä, se ei päättä keskeisistä suunnittelunäkökohdista.

³³ Perustettu Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 235/2008/EY.

³⁴ COM(2005) 217 final ja W. Radermacher (2011), European Statistics: People Count.

³⁵ Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 12/2012: Paransivatko komissio ja Eurostat luotettavien ja uskottavien Euroopan tilastojen tuottamisprosessia?

Johtopäätökset ja suositukset

90 Tilintarkastustuomioistuimen yleinen johtopäätös on, että komissio tarjoaa yleisesti ottaen riittävän laadukkaita Euroopan tilastoja päätöksentekijöille, yrityksille ja kansalaisille. Joihinkin heikkouksiin on kuitenkin vielä puututtava.

91 Eurostatin strategiset suunnitelmat kuvastavat pääasiassa peräkkäisissä Euroopan tilasto-ohjelmissa asetettuja institutionaalisia painopisteitä. Ne eivät kuitenkaan riitä mittaamaan edistymistä tavoitteiden saavuttamisessa (ks. kohdat [22](#) ja [23](#)).

92 Nykyisessä kokoonpanossaan Euroopan tilastoja käsittelevä neuvoa-antava komitea, käyttäjien pääasiallinen edustuselin, ei edusta vaikuttavalla tavalla kaikkia käyttäjiä, kuten kansainvälisiä järjestöjä, eikä akateemisen yhteisön ja tutkimusyhteisön yhteisiä näkemyksiä. Lisäksi Euroopan tilastoja käsittelevä neuvoa-antava komitea ei ole edistynyt merkittävästi suhteissaan kansallisiin käyttäjäneuvostoihin. Käyttäjien tarpeita ei täytetä kattavasti, sillä tarkastetuilla aihealueilla oli havaittavissa puutteita tilastotiedoissa. Euroopan tilasto-ohjelmassa ei ole aina priorisoitu toimia näiden puutteiden korjaamiseksi Euroopan tilastojen relevanssin parantamiseksi, eikä Eurostat soveltaa pk-yritysten määritelmää oikein (ks. kohdat [24–29](#)).

Suositus 1 – Vastataan paremmin käyttäjien tarpeisiin

Jotta käyttäjien tarpeisiin voitaisiin vastata paremmin, komission olisi tehtävä Euroopan tilastoja käsittelevästä neuvoa-antavasta komiteasta osallistavampi siten, että se edustaisi tasapainoisesti ja tosiasiallisesti kaikkia käyttäjiä ja tukeutuisi toiminnassaan erityisalojen asiantuntijoihin.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: 2023

93 Vaikka Euroopan tilasto-ohjelmasta myönnettävää rahoitusta on lisätty, Euroopan tilastojen tuottaminen on edelleen osittain riippuvainen komission muiden osastojen myöntämästä rahoituksesta. Myönnetty rahoitus kattaa suurelta osin institutionaaliset tarpeet. Vaikka muutamilla EU:n myöntämistä avustuksista rahoitetaan innovatiivisia hankkeita, merkittävällä määrällä rahoitetaan itse asiassa pakollisia tilastotoimia. Tästä syystä lisäarvo, jonka Euroopan tilasto-ohjelma voisi tuoda innovatiivisten hankkeiden edistämiseen, on rajallinen. Yksittäisiä avustuksia arvioitiin, mutta tulosten laadunarvioinneista ei yleensä ollut näyttöä. Tämä saattaa rajoittaa seurannan kattavuutta ja heikentää tulosten kestävyyttä (ks. kohdat [30–34](#)).

Suositus 2 – Pyritään parantamaan Euroopan tilasto-ohjelman taloudellista riippumattomuutta ja asettamaan innovatiiviset hankkeet etusijalle

Komission pitäisi

- a) arvioida, onko mahdollista tehdä seuraavasta Euroopan tilasto-ohjelmasta vähemmän riippuvainen useista rahoituslähteistä
- b) asettaa etusijalle innovatiiviset hankkeet, joilla on selkeä EU:n tason lisäarvo.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: 2024

94 Eurostatilla on käytössä asianmukainen laadunhallintajärjestelmä. Sen tuki jäsenvaltioille on pitkälti asianmukaista. Ei kuitenkaan ole olemassa sisäisiä suuntaviivoja, joilla luotaisiin puitteet tuen tarjoamiselle. Lisäksi monimutkaisten metodologisten ongelmien ratkaiseminen voi kestää kauan, mikä vaikuttaa useisiin tietojen laatuun liittyviin ulottuvuuksiin, myös vertailukelpoisuuteen (ks. kohdat [35–39](#)).

95 Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että jäsenvaltioiden laaturaportit eivät aina ole suuntaviivojen mukaisia eikä niitä ole yhdenmukaistettu tilastoprosessien välillä eikä niiden sisällä. Tietojen yksityiskohtaisuus vaihtelee jäsenvaltioittain, minkä vuoksi on vaikeaa saada kunnollinen käsitys tietojen laadusta ja arvioida niitä asianmukaisesti. Laaturaportoinnin tiheys vaihtelee tilastotoimien mukaan, eikä raportointi ole pakollista kaikkien toimien kohdalla. Nämä heikkoudet johtavat siihen, että käyttäjien saamat tiedot ovat puutteellisia (ks. kohdat [40–43](#)).

96 Eurostatilla ei ole valtuuksia tehdä tarkastustyötä paikan päällä tilintarkastustuomioistuimen tarkastamilla kolmella alalla. Se validoi jäsenvaltioiden toimittamat tiedot, mutta ei aina dokumentoi asianmukaisesti arviointinsa tuloksia. Eurostat ei arvioi perusteellisesti kaikkia laatu-ulottuvuuksia, kuten vertailukelpoisuutta ja johdonmukaisuutta. (ks. kohdat [44](#) ja [52](#)).

97 Terveys- ja yritystilastoissa ongelmana on myös ajantasaisuus, sillä jotkin tietojoukot voidaan toimittaa jopa 14–24 kuukauden kuluttua vertailuvuodesta. Koska kuolemansyistä ei ole saatavilla reaaliaikaisia tietoja, covid-19-kuolleisuutta arvioidaan vaihtoehtoisin keinoin. Tietojen toimittamisen viivästyminen tekee koko prosessista tehottoman käyttäjille. Eurostatilla on suuntaviivat asetusten noudattamisen arvioimiseksi, mutta niihin ei sisälly aikataulun asettaminen. Euroopan tilastojärjestelmässä ei ole joustavuutta reagoida nopeasti. Jos kuolinsyytiedoissa on

ollut puutteita kansallisella tasolla, Eurostat ei ole laatinut arvioita, joten EU:n kokonaissuureita ei ole saatavilla (ks. kohdat 53–56).

98 Jos lainsäädäntö sitä edellyttää, komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksia tilastojen laadusta. Ne eivät kuitenkaan anna selkeää kuvaa olemassaolevista puutteista, eivätkä ne sisällä yksityiskohtaisia seurantaindikaattoreita, joilla voitaisiin osoittaa, että asetusten osalta on edistytty. Joissakin keskeisissä alakohtaisissa säännöksissä, jotka koskevat esimerkiksi terveyttä, ei edellytetä tällaisten kertomusten toimittamista (ks. kohdat 57 ja 58).

Suositus 3 – Parannetaan jäsenvaltioiden laaturaportteja ja Euroopan tilastojen laadunarviointia

Komission pitäisi

- a) varmistaa, että sen jäsenvaltioilta saamat laaturaportit perustuvat yhteisiin standardeihin ja sisältävät täydellisiä ja vertailukelpoisia tietoja
- b) tehdä perusteellisempia ja paremmin dokumentoituja arviointeja työ-, yritys- ja terveystilastojen aloilla tietojen tarkkuuden, ajantasaisuuden ja oikea-aikaisuuden, vertailukelpoisuuden ja johdonmukaisuuden parantamiseksi.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: 2024

99 Vaikka Eurostat on kehittänyt julkaisuaikataulun tilastojen levittämistä varten, siinä ei ole tiettyjä yksityiskohtia. Eurostatilla ei myöskään ole vielä yleistä tarkistuskäytäntöä, eikä se julkaise kaikkien jäsenvaltioiden työvoimatutkimusta ja terveystilastoja koskevia tietoja samana päivänä (ks. kohdat 59–63).

100 Eurostat tarjoaa joillekin komission osastoille ja tiedotusvälineille tietojen ennakkolevitysmahdollisuuden, mikä voi antaa mahdollisuuden taloudelliseen hyötyyn ja vuotoihin. Ennakkolevitystä koskevia säännöksiä ei ole kuvattu kokonaisuudessaan Eurostatin verkkosivustolla, eikä luetteloa kaikista etuoikeutetuista käyttäjistä ole julkaistu (ks. kohdat 64–69).

Suositus 4 – Harkitaan uudelleen tilastojen nykyistä ennakkolevityskäytäntöä

Komission pitäisi

- a) arvioida huolellisesti ennakkolevityksen tarpeellisuutta ja lisäarvoa
- b) julkaista kattavat tiedot ennakkolevityksestä ja lujittaa sen suojatoimia mahdollisia vuotoja vastaan, jos ennakkolevityskäytäntö päätetään säilyttää.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: 2023

101 Komissio on edistynyt hyvin useimpien vertaisarviointisuositusten osalta, kuten lainsäädäntörakenteeseen, viestintään ja käyttäjiin liittyvien suositusten tapauksessa. Se ei ole kuitenkaan ottanut huomioon joitakin keskeisiä riippumattomuutta ja puolueettomuutta koskevia suosituksia (ks. kohdat [70–75](#)).

102 Eurostatin arvio vertaisarvioinnin parannustoimien täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa perustuu suurelta osin keskinäiseen luottamukseen tilastoviranomaisten välillä. Joidenkin parannustoimien toteuttaminen on vaikeutunut, koska ne olivat riippuvaisia kansallisen tilastolaitoksen ulkopuolisista elimistä ja poliittinen tuki puuttui. Keskeisiä parannustoimia, kuten kansallisen tilastolainsäädännön muuttamista, on toteutettu vain osittain. Lisäksi ammatillinen riippumattomuus ei edelleenkään toteudu kaikissa jäsenvaltioissa, erityisesti muiden kansallisten viranomaisten tasolla (ks. kohdat [76–82](#)).

103 Eurostatin ja Euroopan tilastojärjestelmän käytäntöjen noudattamisen arvioinnissa käytetyn vertaisarviointivälineen suunnittelu on parantunut sen jälkeen, kun sitä käytettiin ensimmäisen kerran. Vertaisarviointeja ei kuitenkaan tehdä riittävän usein, jotta niiden laatua voitaisiin jatkuvasti parantaa, eivätkä ne aina ole kattavia kansallisten tilastojärjestelmien osalta. Vaikka Euroopan tilastohallinnon neuvoantava lautakunta on riippumaton kansallisista eduista, sillä on rajallinen rooli vertaisarviointien suunnittelussa (ks. kohdat [83–89](#)).

Suositus 5 – Arvioidaan, onko mahdollista vahvistaa Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antavan lautakunnan toimeksiantoa

Komission olisi arvioitava, onko mahdollista ja tarkoituksenmukaista laajentaa Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antavan lautakunnan nykyistä toimeksiantoa siten, että siihen sisällytetään kaikkia vertaisarvioinnin keskeisiä suunnittelutekijöitä koskeva päätöksenteko.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: 2023

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Mihails Kozlovsin johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 26. lokakuuta 2022 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Tony Murphy
presidentti

Liitteet

Liite I – Viralliset tilastot covid-19-kriisin yhteydessä

Covid-19-pandemia on aiheuttanut merkittäviä haasteita tilastojärjestelmille, mikä on rasittanut merkittävästi tilastotoiminnasta vastaavia viranomaisia. Akuuteimpana haasteena on ollut kansanterveystilastojen oikea-aikaisen toimittamisen varmistaminen ja riittävän tiedon antaminen reaalityyppisestä, erityisesti kotitalouksista ja pk-yrityksistä.

Pandemia katkaisi aluksi tietovirrat yrityksistä ja kotitalouksista, mikä aiheutti ongelmia virallisille tilastoille. Perinteiset henkilökohtaisesti tapahtuvan tiedonkeruun menetelmät eivät enää olleet toteutettavissa, ja osaa kyselyistä jouduttiin lykkäämään toteuttamisen mahdottomuuden johdosta. Covid-19-pandemia asetti haasteen myös nykyisille standardeille niiden tulkinnan ja riittävyyden osalta. Tämän vuoksi virallisia tilastoja oli nopeasti mukautettava muuttuviin olosuhteisiin. Vaihtoehtoisia tiedonkeruumenetelmiä, kuten puheluita, Internet-sovelluksia tai massadataa, on käytetty laajasti. Tämä siirtyminen voi kuitenkin vaikuttaa tietojen laatuun ja vertailukelpoisuuteen. Aluksi päättäjät ja tiedotusvälineet vastasivat lähes reaaliaikaisten maailmanlaajuisten epidemiologisten tietojen kysyntään pääasiassa sellaisilla mittareilla kuin [Johns Hopkinsin yliopiston](#) kehittämällä, virallisista tilastojärjestelmistä riippumattomalla mittarilla. Myöhemmin [WHO](#) ja [Euroopan tautienhäily- ja -valvontakeskus](#) loivat omat mittarinsa, mikä kuroi umpeen eron mutta aiheutti vertailukelpoisuuteen liittyviä ongelmia.

Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoa-antavan lautakunnan mukaan Euroopan tilastojärjestelmä vastasi myönteisesti covid-19-kriisiin. Vaikka pandemia vaikutti merkittävästi useisiin tilastotietojen tuottamisen vaiheisiin, Euroopan tilastojärjestelmän maat ja Eurostat onnistuivat jatkamaan keskeisten indikaattoreiden tuottamista keskeytyksittä. Tilastojen jatkuvan laadun ja vertailukelpoisuuden varmistamiseksi muuttuneessa ympäristössä Eurostat julkaisi yli 30 ohjetta, joissa käsiteltiin sekä yleisiä että alakohtaisia menetelmiä koskevia kysymyksiä. Eurostat loi verkkosivustolleen myös erityisen osion, joka tarjoaa käyttäjille viimeisimmät tiedot. Se toimitti luettelon covid-19-pandemiaa koskevista tietojoukoista ja käynnisti Euroopan elpymisen mittariston, joka sisältää tällä hetkellä 27 elpymisen kannalta merkityksellistä indikaattoria terveyteen, yhteiskuntaan, talouteen, liiketoimintaan ja ympäristöön liittyvistä aiheista. Eurostat otti käyttöön myös useita uusia kriisikohtaisia indikaattoreita (esimerkiksi viikoittaiset kuolemantapaukset ja kuukausikohtainen ylikuolleisuus) pandemian vaikutusten arvioimiseksi paremmin. Marraskuussa 2020 kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin päälliköt sopivat koordinoitua vastauksesta

Euroopan tilastojärjestelmää koskeviin tuleviin kriiseihin. Tätä vastausta kutsutaan Wiesbadenin muistioksi, ja sen tarkoituksena on helpottaa yhteisen lähestymistavan löytämistä tulevien kriisien yhteydessä.

Liite II – Valitut tilastotoimet

Aihealue: Työvoima	
Tilastotoimi: Työvoimatutkimus	
Kuvaus	Työvoimatilanne on työmarkkinatilastojen kulmakivi. EU:n työvoimatutkimus on Euroopan suurin kotitalouksien otantatutkimus, joka tuottaa neljännesvuosittaisia ja vuosittaisia tuloksia 15 vuotta täyttäneiden henkilöiden sekä työvoiman ulkopuolella olevien henkilöiden osallistumisesta työmarkkinoille. Tutkimus kattaa yksityisten kotitalouksien asukkaat. Henkilöt luokitellaan kolmeen luokkaan: työlliseksi, työttömäksi tai työvoimaan kuulumattomiksi. Muita erittelyjä, kuten erittelyt sukupuolen ja iän mukaan, on saatavilla. EU:n työvoimatutkimuksen toteuttavat kansalliset tilastolaitokset ja Eurostat käsittelee tiedot keskitetysti. Kansalliset tilastolaitokset vastaavat kansallisten kyselylomakkeiden suunnittelusta, otoksen poiminnasta, haastattelujen suorittamisesta ja tulosten lähettämisestä Eurostatille yhteisen koodausjärjestelmän mukaisesti. EU:n työvoimatutkimuksessa käytetyt määritelmät noudattavat Kansainvälisen työjärjestön vuonna 1982 koolle kutsuman 13. kansainvälisen työtilastokonferenssin päätöslauselmaa ("ILO:n suuntaviivat").
Vastuu tietojen laadun arvioinnista	Jäsenvaltiot kansallisella tasolla, Eurostat kaikkien jäsenvaltioiden lähettämien tietojen osalta.
Oikeudellinen kehys	EU:n työvoimatutkimus on perustunut EU:n lainsäädäntöön vuodesta 1973. Pääasiallinen asetus vuoteen 2020 saakka: — Asetus (EY) N:o 577/98 Keskeiset asetukset, jotka ovat olleet voimassa vuoden 2021 tiedonkeruusta lähtien: — Asetus (EU) 2019/1700 (puiteasetus), komission delegoitu asetus (EU) 2020/256, komission delegoitu asetus (EU) 2020/257, komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/2181 ja komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/2240
— Jaksollisuus	Neljännesvuosittain, vuosittain
— Toimituspäivä	Neljännesvuosittaisten tietojen osalta: 12 viikon kuluessa viitejakson päättymisestä. 10 viikon kuluessa viitejakson päättymisestä (vuosina 2021–2023). Vuosittaiset tiedot saadaan neljältä vuosineljännekseltä. Jos "päätyön palkkaa" koskevien kyselyn tietojen toimittamiseen käytetään hallinnollisia tietoja, nämä tiedot voidaan toimittaa Eurostatille 21 kuukauden kuluessa viitejakson päättymisestä.
— Julkaisupäivä	Ei mainintaa oikeudellisessa kehyksessä.

Aihealue: Yritystilastot	
Tilastotoimi: Yritystoiminnan rakennetilastot	
Kuvaus	Yritystoiminnan rakennetilastot kuvaavat taloudellisen toiminnan rakennetta, toimintaa ja tuloksellisuutta yksityiskohtaisimmalle toimintatasolle asti (useita satoja talouden aloja). Yritystoiminnan rakennetilastot ovat laajassa merkityksessä tietojoukko, joka on kehitetty, tuotettu ja levitetty tukemaan EU:n elinkeinoelämään liittyvien politiikkojen päätöksentekoprosessia ja seuraamaan näiden politiikkojen vaikutuksia sekä toimittamaan näitä tietoja yleisölle, liike-elämälle ja tieteelle.
Vastuu tietojen laadun arvioinnista	Jäsenvaltiot kansallisella tasolla, Eurostat kaikkien jäsenvaltioiden lähettämien tietojen osalta.
Oikeudellinen kehys:	EU:n jäsenvaltiot toimittavat yritystoiminnan rakennetilastot vuosittain vuodesta 1995 lähtien voimassa olleen lakisääteisen veloitteen perusteella.
— Jaksollisuus	Vuosittainen
— Toimituspäivä	Tiedot on toimitettava viimeistään 18 kuukauden kuluttua vertailuvuodesta. Pieni määrä arvioituja alustavia tuloksia olisi toimitettava viimeistään 10 kuukauden kuluttua vertailuvuodesta.
— Julkaisupäivä	Ei mainintaa oikeudellisessa kehyksessä.

Aihealue: Terveys	
Tilastotoimi: Terveystilastot	
Kuvaus	Terveystilastot ilmaisevat määrällisesti terveydenhoitotoimintoihin osoitetut taloudelliset resurssit, lukuun ottamatta pääomasijoituksia. Terveystilastot koskevat ensisijaisesti terveydenhuollon tuotteita ja palveluja, joita kotimaiset yksiköt kuluttavat, riippumatta siitä, missä kulutus tapahtuu (se voi tapahtua muualla maailmassa) tai kuka maksaa sen. Näin ollen terveydenhuollon tuotteiden ja palvelujen vienti (ulkomaisiin yksiköihin) ei kuulu tähän, kun taas terveydenhuollon tuotteiden ja palvelujen tuonti loppukäyttöön otetaan huomioon. Terveystilastomenot koskevat tiedot sisältävät tietoja toiminnallisesti määritellyn terveysalan menoista. Tiedot on eritelty tarjoajaluokittain (esim. sairaalat ja yleislääkärit), tehtäväryhmittäin (esim. hoito- ja kuntoutuspalvelut, kliininen laboratorio, potilaiden kuljetus ja määrättyt lääkkeet) ja rahoitussuunnitelmittain (esim. sosiaaliturva, yksityiset vakuutusyhtiöt ja kotitaloudet). Terveystilastomenot koskevien tietojen keruussa käytetään terveystilastojärjestelmää ja siihen liittyvää kansainvälistä terveystilastojärjestelmää (<i>International Classification for Health Accounts</i>). Terveystilastojärjestelmä luo kattavan ja kansainvälisesti vertailukelpoisen kirjanpitojärjestelmän ja tarjoaa yhtenäisen kehyksen perustilastojärjestelmälle sekä vakiotaulukkoita terveydenhoitomenoja koskevien tietojen raportointia varten. Terveystilastojärjestelmä – SHA 2011 on tilastollinen viiteopas, jossa kuvataan kattavasti terveydenhuollon rahoitusvirtoja.
Vastuu tietojen laadun arvioinnista	Jäsenvaltiot kansallisella tasolla; Eurostat, OECD ja WHO arvioivat kukin jäsenvaltioiden eri ryhmiä.
Oikeudellinen kehys:	Komission asetus (EU) 2015/359 asetuksen (EY) N:o 1338/2008 täytäntöönpanosta
— Jaksollisuus	Vuotuinen; viitejakso on kalenterivuosi.
— Toimituspäivä	Vertailuvuotta N koskevat tiedot ja viitemetatiedot on toimitettava 16 kuukauden kuluessa vertailuvuodesta.
— Julkaisupäivä	Ei mainintaa oikeudellisessa kehyksessä.

Aihealue: Terveys	
Tilastotoimi: Muita kuin menoja koskevat terveysalan tiedot	
Kuvaus	OECD:n, Eurostatin ja WHO:n yhteinen tiedonkeruu muista kuin menoja koskevista terveydenhoitoalan tiedoista täydentää olemassa olevaa yhteistä tiedonkeruuta terveydenhoitomenoista. Tästä syystä sairaalat ja resurssit määritellään terveystilinpitojärjestelmässä (<i>System of Health Accounts, SHA</i>). Katetut terveydenhoitoresurssit ovat terveydenhoitoalan työllisyys, fyysiset resurssit ja terveysalan toimet.
Vastuu tietojen laadun arvioinnista	Jäsenvaltiot kansallisella tasolla; Eurostat, OECD ja WHO arvioivat kukin jäsenvaltioiden eri ryhmiä.
Oikeudellinen kehys:	Komissio aikoo hyväksyä tiedonkeruun oikeusperustan vuonna 2023. Toistaiseksi tietojen keruu perustuu kuitenkin vapaaehtoisuuteen.
— Jaksollisuus	Vuosittainen
— Toimituspäivä	Tiedot on toimitettava 14 kuukauden kuluessa vertailuvuoden päättymisestä.
— Julkaisupäivä	Ei mainintaa oikeudellisen kehysten luonnoksessa.

Aihealue: Terveys	
Tilastotoimi: Kuolemansyyt	
Kuvaus	Kuolemansyytiedot antavat tietoa kuolleisuusmalleista ja muodostavat merkittävän osan kansanterveystiedoista. Kuolemansyyt koskevat Euroopan tilastot koskevat kaikkia kussakin jäsenvaltiossa tapahtuvia rekisteröityjä kuolemantapauksia ja kuolleena syntyneitä, ja niissä erotetaan toisistaan asukkaat ja ulkomailla asuvat henkilöt. Kuolemansyytiedot viittaavat peruskuolemansyyhyyn, joka WHO:n mukaan on sairaus tai vamma, joka on käynnistänyt kuolemaan johtaneen tapausten sarjan, tai kuolemaan johtaneen vamman aiheuttaneen onnettomuuden tai väkivallan olosuhteet. Kuolemansyytiedot on luokiteltu 86 syyhyyn kuolemansyydyiden eurooppalaisessa luettelossa, joka perustuu sairauksien ja niihin liittyvien terveysongelmien kansainväliseen tautiluokitukseen (ICD). Kuolemansyytiedot saadaan kuolintodistuksista. Kuolemansyydyn määrittävissä lääkärintodistuksissa annetut tiedot perustuvat ICD-luokitukseen.
Vastuu tietojen laadun arvioinnista	Jäsenvaltiot kansallisella tasolla, Eurostat kaikkien jäsenvaltioiden lähettämien tietojen osalta.
Oikeudellinen kehys:	Komission asetus (EU) 328/2011 asetuksen (EY) N:o 1338/2008 täytäntöönpanosta.
— Jaksollisuus	Vuosittainen
— Toimituspäivä	Kunkin vuoden osalta tiedot olisi toimitettava 24 kuukauden kuluessa vertailuvuoden päättymisestä (31.12. mennessä); vapaaehtoisten tietojen toimittamiselle asetettu määräaika on T + 18 kuukautta (30.6. mennessä).
— Julkaisupäivä	Ei mainintaa oikeudellisessa kehyksessä.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin Eurostatin verkkosivustolta saatavien tietojen perusteella.

Liite III – Esimerkkejä kansainvälisistä tilastoja koskevista suuntaviivoista, suosituksista ja parhaista käytännöistä

Aihe ja lähde	Kuvaus
Tilastolaitos	
Eurooppa-neuvosto (2010)	Tilastolaitosten olisi oltava tietojen toimittamisessa täysin riippumattomia.
UNECE (2016)	Kansallinen tilastolaitos on ammatillisesti riippumaton elin, joka toimii maan pääministerin/presidentin alaisuudessa, tai itsenäinen valtion elin, jonka hallintoelimenä on valtion tilastokeskus.
Resurssit	
YK (2015)	Tilastoviraston johtaja vastaa talousarvion hallinnoinnista ja hänellä on oikeus esittää julkisesti huomautuksia tilastolaitokselle osoitetusta talousarviosta.
OECD (2015)	Kansallisilla tilastoviranomaisilla on riittävästi rahoitusta tilastojen tuottamiseen ja levittämiseen, henkilöstön koulutuksen tukemiseen, laskentaresurssien kehittämiseen ja innovoinnin toteuttamiseen. Resurssit ovat laajuudeltaan ja laadultaan riittäviä tilastollisten tarpeiden täyttämiseksi.
UNECE (2018)	Kansallisen tilastolaitoksen talousarvion on katettava muun muassa tilastojen tuotannon kokonaiskulut ja henkilöstökulut sekä varat, jotka tarvitaan infrastruktuuriin, uuteen teknologiaan ja uusiin tilastointimenetelmiin tehtäviin investointeihin.
OECD (2015)	Virallisten tilastojen tuottajille on taattava riittävät henkilöstö-, taloudelliset ja tekniset resurssit tilastointiohjelmien toteuttamiseksi.
OECD (2020)	Kansalliset tilastolaitokset tarvitsevat tietyn tason toiminnallista ja talousarviota koskevaa riippumattomuutta sekä oikeushenkilöllisyyttä voidakseen hallinnoida ja kohdentaa henkilöstö-, taloudellisia ja teknisiä resurssejaan joko hallituksen tai parlamentin asettamissa yleisissä rajoissa, joista kansallisen ylimmän tilastovirkamiehen on vastattava (esimerkiksi tilastotoimia ja talousarvion toteuttamista koskevan kertomuksen muodossa). Tämän myötä ne voivat hankkia oikeuksia tai sopimusvelvoitteita kolmansien osapuolten kanssa omalla riippumattomalla vastuullaan, yksilöidä henkilöstö- ja tekniset tarpeet tai suunnitella ja asettaa toimintaa ja tilastotoimia prioriteettijärjestykseen vuotuisten ja monivuotisten suunnitelmien mukaisesti.
Ylin tilastovirkamies	
UNECE (2016)	Kansallista tilastotoimistoa johtaa maan pääministerin/presidentin hallituksen ehdotuksesta [X] vuoden määräajaksi nimittämä ylin tilastovirkamies. Nimitys pohjautuu julkisesti ilmoitettuun avoimeen virkaan ja avoimeen kilpailuun, joka perustuu ainoastaan asiaankuuluvaan ammatilliseen pätevyyteen. Ensimmäinen toimikausi voidaan uusida kerran. Ylimmän tilastovirkamiehen ei pitäisi kuulua julkishallinnon säännöllisiin liikkuvuusjärjestelmiin, jos tällaista järjestelmää voidaan muutoin soveltaa tällä tasolla. Ylin tilastovirkamies olisi nimitettävä tilastolaissa vahvistetuksi toimikaudeksi. Ammatillisen riippumattomuuden korostamiseksi toimikauden olisi oltava eri kuin hallituksen toimikauden. Laissa säädetään mahdollisuudesta uusida toimikausi kerran ja mahdollisuudesta uusida se edelleen yksinomaan uuden julkisesti ilmoitetun avoimen työpaikan ja avoimen kilpailun perusteella.
OECD (2020)	Kansallisen tilastovirkamiehen ja poliittisten viranomaisten toimikausien erilaiset kestot voisivat vahvistaa virallisten tilastojen tuottajien ammatillista riippumattomuutta.

Aihe ja lähde	Kuvaus
UNECE (2016)	Ylimmän tilastovirkamiehen toimikautta ei voi päättää ennen sen säädettyä määräaikaa mistään tilastoperiaatteita vaarantavasta syystä. Toimikausi voidaan päättää ainoastaan seuraavista syistä: a) ylimmän tilastovirkamiehen oma eroaminen b) kansalaisuuden päättyminen c) tuomioistuimen päätös, jolla ylin tilastovirkamies julistetaan työkyvyttömäksi tai rajallisesti työkyvylliseksi d) tuomioistuimen lainvoimainen tuomio tahallista rikoksesta tai tuomioistuimen lainvoimaisen tuomion mukainen vankeusrangaistus e) ylimmän tilastovirkamiehen kuolema, jolloin tehtävien katsotaan päättyneen.
OECD (2020)	Kansallisen tilastovirkamiehen erottamismenettelyt, mukaan lukien luettelo ehdoista, joilla hänet voidaan erottaa, olisi esitettävä selkeästi tilastolaissa, jotta varmistetaan menettelyjen riippumattomuus hallituksen muutoksista.
Laadunarviointi	
UNECE (2016)	Kansalliset ja ulkoiset asiantuntijat voivat arvioida kansallisen tilastojärjestelmän institutionaalista ympäristöä, prosesseja ja tuotteita. Näissä arvioinneissa voitaisiin keskittyä erityisesti virallisten tilastojen periaatteisiin sekä kansainvälisten tilastostandardien ja suositusten soveltamiseen. Arviointien käynnistäjänä voi olla virallisten tilastojen tuottaja, tilastoneuvosto tai kansainvälinen järjestö. Tällaisissa arvioinneissa voidaan käyttää kansallisia (esim. tiedeyhteisön) tai kansainvälisiä asiantuntijoita. Arviointien tulokset olisi julkistettava. Lisäksi ylimmän tilastovirkamiehen vastuulla on arvioida säännöllisesti, noudattavatko muut virallisten tilastojen tuottajat virallisten tilastojen periaatteita. Tilastojen laadun varmistamiseksi virallisten tilastojen tuottajilla on velvollisuus ja oikeus soveltaa tilastollisia menetelmiä, kuten yksittäisten tietojen muokkaamista, tietueiden yhdistämistä tai muita eri lähteistä peräisin olevien tietojen yhdistämisen muotoja ja arviointimenetelmiä. Tähän sisältyy vastauskadon asianmukainen käsittely sekä otoksen että kattavampien kyselytutkimusten osalta. Kansallisen tilastotoimiston on kehitettävä menetelmien tuntemustaan, seurattava kansainvälistä kehitystä ja jaettava tätä tietoa muiden virallisten tilastojen tuottajien kanssa.
Levittäminen	
YK (2015)	Menetelmiin tai luokituksiin ja yleisesti tarkistuksiin tehtävistä muutoksista ilmoitetaan etukäteen. Niiden tuotosten tarkistuskäytäntö, joihin tehdään aikataulutettuja ja aikatauluttamattomia tarkistuksia, julkistetaan, julkaistuissa tilastoissa havaitut virheet korjataan mahdollisimman pian ja julkaistaan. Virheiden raportointia ja korjaamista varten on käytössä sisäiset menettelyt.
UNECE (2016)	Tarkastukset ovat tulosta suunnitellusta prosessista, jossa virallisissa tilastoissa käytetyt kertyneet tiedot, käsitteet, määritelmät ja luokitukset muuttuvat esimerkiksi kansainvälisten standardien muutosten vuoksi. Virallisten tilastojen tuottajien olisi tiedotettava käyttäjille ajoissa suunnitelluista muutoksista ja niiden ajallisesta vaikutuksesta vertailukelpoisuuteen esimerkiksi aikasarjojen katkosten muodossa. Tilastojen merkittävien tarkistusten yhteydessä muutosta edeltävät aikasarjat on koottava uudelleen käyttäen uusia käsitteitä, määritelmiä ja luokituksia, jotta varmistetaan, että johdonmukaiset aikasarjat ovat riittävän pitkiä ennen muutosta ja sen jälkeen.
OECD (2015)	Kaikkien käyttäjien yhtäläinen pääsy virallisiin tilastoihin samanaikaisesti taataan lailla. Jos julkisella tai yksityisellä elimellä on pääsy virallisiin tilastoihin ennen niiden julkistamista, tästä ja myöhemmistä järjestelyistä tiedotetaan ja niitä valvotaan. Jos ilmenee tietovuoto, ennakkolevitystä koskevia järjestelyjä tarkistetaan, jotta kyetään takaamaan puolueettomuus.

Aihe ja lähde	Kuvaus
UNECE (2016)	Tiukka käytäntö, jonka mukaan viralliset tilastot ovat kaikkien käyttäjien saatavilla täysin yhdenvertaisesti ja samanaikaisesti ilman ennakkolevitystä. Jos on olemassa ennakkolevityskäytäntö, sitä olisi arvioitava uudelleen käytännön lopettamista tai rajoittamista silmällä pitäen.
OECD (2020)	Kaksi indikaattoria katsotaan merkityksellisiksi avoimuuden mittaamisen sekä virallisten tilastojen tuottajien puolueettomuutta ja riippumattomuutta koskevan käsityksen mittaamisen kannalta. Ensimmäinen indikaattori on vakiojulkaisuaika ja ennakkolevitysaikataulut, joissa annetaan 12 kuukautta etukäteen tarkkoja julkaisupäivämääriä koskeva ilmoitus (suosituksessa yksilöitiin hyvänä käytäntönä 12 kuukauden välein toimitettava julkaisuaikataulu, jonne julkaisupäivät tulevat vaihteellain saataville). Toiseksi käytössä ovat menettelyt, joilla varmistetaan kaikkien käyttäjien yhtäläinen pääsy tilastotietoihin samanaikaisesti.
UNECE (2016)	Kaikkien virallisten tilastojen tuottajien on laadittava julkinen, ennalta ilmoitettu julkaisuaikataulu, joka sisältää virallisten tilastojen suunnitellut julkaisupäivät ja -ajat. Näin kaikki käyttäjät saavat tiedon siitä, milloin virallisia tilastoja julkaistaan. Samalla varmistetaan, että tilastoja levitetään riippumatta hallituksen tai poliittisten toimijoiden reaktiosta. Kaikkiin virallisten tilastojen julkaisuihin on liitettävä riittävät, ajantasaiset metatiedot ja selittävät huomautukset, jotka vastuullinen tuottaja on laatinut, jotta käyttäjät voivat ymmärtää tuloksena olevat tilastot. Metatiedot voivat antaa tietoa datan ominaisuuksista, kuten aikasarjojen pituudesta ja johdonmukaisuudesta, odotettavissa olevista keskimääräisistä tarkistuksista jne. Asiantuntevat käyttäjät tarvitsevat yksityiskohtaisempia metatietoja arvioidakseen sovellettuja tilastollisia menetelmiä ja tilastojen laatua.
UNECE (2016)	Levittämiseen liittyvä tärkein vaatimus on, että viralliset tilastot on jaettava ajantasaisesti ja oikea-aikaisesti noudattaen täysin virallisten tilastojen periaatteita ja levittämistä koskevia erityisartikloja. Luottamuksellisuuden suojaaminen ja yhdenvertainen pääsy virallisiin tilastoihin ovat levittämisen keskeiset periaatteet. Periaate, jonka mukaan kaikilla käyttäjillä, myös valtionhallinnossa, on yhtäläinen ja samanaikainen pääsy tilastoihin, on keskeinen virallisten tilastojen etiikan kannalta. Internetissä tapahtuvan levittämisen avulla tätä periaatetta voidaan nykyään soveltaa erittäin tarkasti määrittämällä tarkka julkaisuaika, jolloin uudet tilastot tulevat saataville. Yleinen lainsäädäntö edellyttää tiukkaa toimintaperiaatetta, jonka mukaan viralliset tilastot ovat kaikkien käyttäjien saatavilla täysin yhdenvertaisesti ja samanaikaisesti ilman ennakkolevitystä. Yhdenvertainen pääsy on myös tärkeä indikaattori virallisten tilastojen tuottajien ammatillisesta riippumattomuudesta. Jos on olemassa ennakkolevityskäytäntö, sitä olisi arvioitava uudelleen käytännön lopettamista tai rajoittamista silmällä pitäen. Jos jokin maa päättää poiketa yhdenvertaisen ja samanaikaisen pääsyn periaatteesta, tilastolakiin on lisättävä artikla, jolla säännellään ennakkolevitystä valittujen viranomaisten ja valittujen tilastojen osalta. Jokaisen käyttäjän, jolle myönnetään oikeus ennakkolevitykseen, on allekirjoitettava embargo-ilmoitus. Yleisölle on ilmoitettava, millä viranomaisilla on oikeus ennakkolevitykseen ja mitä tietoa se koskee ja milloin.
Vertaisarvioinnit	
INTOSAI (2019)	Tarkastuksen kohteena ollut ylin tarkastuselin saattaa myös pyytää alkuperäistä vertaisarviointiryhmää tarkistamaan, missä määrin suosituksia on noudatettu sovitun ajan jälkeen (esim. yksi, kaksi tai kolme vuotta), riippuen suosituksen tärkeysasteesta ja merkityksestä. Tarkastuksen jälkeen ryhmä voi laatia lisäselvityksen suositusten täytäntöönpanoasteesta sekä alkuperäisten suositusten mahdollisista päivityksistä. Erityisesti tapauksissa, joissa ensimmäiset vertaisarvioinnin tulokset on julkaistu, hyvä käytäntö on, että myös seurantavertaisarvioinnin tulokset julkaistaan avoimuuden ja vastuuvastuun vuoksi.

Huom. Luettelo ei ole tyhjentävä.

Liite IV – Tarkastukseen valitut hankkeet

	Hankkeen kuvaus	Maa	Vuosi	Edunsaaja	Rahoittaja	Hyväksytty avustuksen määrä (euroina)
1	Työvoimatutkimuksen vuoden 2016 lisäkysymykset nuorista työmarkkinoilla	Suomi	2015	Tilastokeskus	PO EMPL	63 813
2	*Työvoimatutkimuksen laadun parannukset	Kroatia	2016	Kroatian tilastolaitos	ESP 2013–2020	28 424
3	Työvoimatutkimuksen vuoden 2017 lisäkysymykset itsenäisestä ammatinharjoittamisesta	Kypros	2016	Kyproksen tilastopalvelu	PO EMPL	25 773
4	*Työvoimatutkimuksen laadun parannukset	Italia	2016	Istituto Nazionale di Statistica (ISTAT)	ESP 2013–2020	29 000
5	Työvoimatutkimuksen vuoden 2017 lisäkysymykset itsenäisestä ammatinharjoittamisesta	Italia	2016	Istituto Nazionale di Statistica (ISTAT)	PO EMPL	140 000
6	*Työvoimatutkimuksen laadun parannukset	Suomi	2017	Tilastokeskus	ESP 2013–2020	177 474
7	Tieto- ja viestintätekniikan käyttöä ja sähköistä kaupankäyntiä yrityksissä sekä kotitalouksien tieto- ja viestintätekniikan käyttöä koskevien tilastotietojen laatiminen, kerääminen ja toimittaminen – 2014*	Kypros	2013	Kyproksen tilastopalvelu	ESP 2013–2020	98 834
8	Yritystoiminnan rakennetilastojen ja muiden yritystilastojen mikrotietojen yhdistäminen	Suomi	2015	Suomen, Tanskan, Norjan, Ruotsin, Alankomaiden ja Latvian tilastot, usean maan hanke	ESP 2013–2020	185 467
9	Yritystoiminnan rakennetilastojen ja muiden yritystilastojen mikrotietojen yhdistäminen	Italia	2015	Istituto Nazionale di Statistica (ISTAT)	ESP 2013–2020	33 909
10	Yritystoiminnan rakennetilastojen kehittäminen*	Liettua	2018	Statistikos Departamentas Prie Liet	ESP 2013–2020	16 340
11	Terveystilinpito (SHA 2011)*	Suomi	2014	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Suomi	PO SANTE	52 748
12	Sairastavuustilastot	Kroatia	2019	Hrvatski Zavod Za Javno Zdravstvo	PO SANTE	52 748
13	Liettuan diagnostiikkaan perustuvien sairastavuustietojen laskenta	Liettua	2019	Higienos Institutas	PO SANTE	13 302

Huom. Tähdellä (*) merkityillä hankkeilla tarkoitetaan pakollisia tilastotoimia.

Liite V – Etsitään vaihtoehtoja ajantasaisempien tietojen saamiseksi covid-19-kuolemista

Euroopan ensimmäiset covid-19-pandemian aiheuttamat kuolemantapaukset vahvistettiin helmikuussa 2020. Euroopan vuoden 2020 kattavia kuolemansyytilastoja ei kuitenkaan ole mahdollista julkaista ennen vuotta 2023 (ks. [kaavio 10](#)). Pandemian aikaisiin tietotarpeisiin vastaamiseksi kerättiin kaksi lähes reaaliaikaista tietokokonaisuutta: covid-19-kuolemien määrä päivittäin ja viikoittaiset kuolemantapaukset väestönmuutostapahtumina.

Covid-19-kuolemien määrä: Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus ([ECDC](#)) on julkaissut covid-19-kuolemien määrän Euroopassa muun muassa terveysministeriöistä ja kansanterveyslaitoksista saamallaan tiedoilla. [WHO](#) ja [Johns Hopkinsin yliopisto](#) ovat julkaisseet samoja tilastoja maailmanlaajuisesti. Kansalliset erot kuolemansyiden luokittelussa sekä useat puutteelliseen tai liian laajaan kattavuuteen liittyvät kysymykset johtavat kuitenkin siihen, että tiedot voivat erota toisistaan merkittävästi ja vaikeuttaa maakohtaisia vertailuja. Esimerkiksi pandemian alussa Belgia rekisteröi ilman laboratoriotestejä *tosi asiassa* covid-19-pandemista johtuviksi kaikki ne kuolemantapaukset, joihin covid-19 oli *mahdollisesti* osallisena. Sen sijaan Italia vaati positiivista testitulosta covid-19-pandemian aiheuttamista kuolemantapauksista, ja Kypros käytti näiden kahden lähestymistavan yhdistelmää.

Kuolemat ja ylikuolleisuus: Asiantuntijat pitävät tätä kansallisten tilastolaitosten vastuulla olevaa menetelmää sopivampana mittarina pandemian kokonaisvaikutuksesta kuolemiin, vaikka siinä ei oteta huomioon viimeaikaisia väestörakenteen muutoksia, kuten väestön ikääntymistä. Menetelmän avulla kerätään tietoja covid-19-tautiin liittyvistä kuolemantapauksista, joita ei ole diagnosoitu ja raportoitu oikein, sekä kuolemantapauksista, jotka johtuvat pandemian aiheuttamista yleisistä olosuhteista. Euroopan tilastojärjestelmä otti viikoittaisia kuolemia koskevan tiedonkeruumenetelmän käyttöön huhtikuussa 2020 ja alkoi julkaista ylikuolleisuutta koskevia tietoja joulukuussa 2020. Kansalliset tilastolaitokset ovat jatkaneet vapaaehtois pohjalta viikoittaisia kuolemia koskevien tietojen lähettämistä [Eurostatille](#).

Seuraavassa taulukossa esitetään vuosien 2020 ja 2021 tiedot EU- ja EFTA-maissa laskettuna molempia menetelmiä käyttäen. Ylikuolleisuusluku on noin 34 prosenttia korkeampi kuin covid-19-kuolemia koskevat ECDC:n luvut.

	Covid-19-kuolemat (ECDC)	Ylikuolleisuus* (Eurostat)
2020	393 570	557 823
2021	519 136	667 599
Yhteensä	912 706	1 225 422

* Vertaa kaikista pandemian aikana havaituista syistä johtuvien kuolemantapausten määrää ja odotettavissa olevien kuolemantapausten määrää, jos pandemiaa ei olisi esiintynyt, käyttämällä tietoja viimeaikaisilta pandemiaa edeltäviltä vuosilta (2016–2019).

Lähde: Eurohealth 2020; 26(2); West, A., [Reporting of COVID-19 deaths in Austria, France, Germany, Italy, Portugal and the UK](#), Social Policy Working Paper 10–20, Lontoo: LSE Department of Social Policy, 2020; ECDC for COVID-19 deaths; Eurostat on excess mortality.

Liite VI – ESGAB:n suositukset 2014 ja 2021

2014 (Eurostatin toinen vertaisarviointi)	2021 (Eurostatin kolmas vertaisarviointi)
2014/1 Eurostatin pääjohtajien tulevia nimityksiä koskevat järjestelyt olisi määriteltävä laissa ja perustettava avoimeen kilpailuun.	2021/1 ESGAB suosittelee, että lainsäädännössä täsmennetään syyt Eurostatin pääjohtajan sopimuksen ennakkaiseen irtisanomiseen (erottamiseen). Näihin ei pitäisi sisältyä syitä, jotka vaarantavat asianomaisen henkilön ammatillisen tai tieteellisen riippumattomuuden.
2014/2 Eurostatin pääjohtajan pääasiallisena valintaperusteena olisi oltava hänen ammatillinen maineensa kansainvälisessä tilastoyhteisössä sekä hänen johtamistaitonsa.	2021/2 ESGAB suosittelee, että Eurostatin muun ylimmän johdon kuin pääjohtajan palvelukseen ottamisen ja erottamisen olisi oltava julkista ja läpinäkyvää, ja siinä olisi painotettava voimakkaasti tilastoalan pätevyyttä.
2014/3 Lainsäädännössä olisi esitettävä syyt Eurostatin pääjohtajan ennakkaiseen erottamiseen. Näihin ei pitäisi sisältyä syitä, jotka vaarantavat asianomaisen henkilön ammatillisen tai tieteellisen riippumattomuuden.	2021/3 ESGAB suosittelee, että Eurostatin olisi varmistettava muihin tilastoihin sovellettavan viitelatukehyksen täytäntöönpanon järjestelmällinen seuranta yhteistyössä asianomaisten Euroopan komission pääosastojen kanssa. Tässä yhteydessä olisi tutkittava, onko hyödyllistä ottaa käyttöön keskinäinen vertaisarviointiprosessi, jotta voidaan seurata ja tarvittaessa vahvistaa viitelatukehyksen noudattamista.
2014/4 Eurostatin muun ylimmän johdon kuin pääjohtajan palvelukseen ottamisen ja erottamisen olisi oltava julkista ja avointa, ja siinä olisi painotettava voimakkaasti tilastoalan pätevyyttä.	2021/4 ESGAB suosittelee, että Eurostatin olisi arvioitava kriittisesti, onko nykyinen käytäntö, jossa tilastoja levitetään ennakoon muille Euroopan komission elimille Euroopan tilastojärjestelmän käytännönsäntöjä noudattaen, yhdenmukainen Eurostatin kannan kanssa Euroopan tilastojärjestelmän standardin ylläpitäjänä.
2014/5 Euroopan tulevan tilastolainsäädännön olisi noudatettava vuonna 2013 hyväksyttyä lainsäädäntörakennetta sen kolmitasoisessa muodossa, ja siinä olisi erityisesti erotettava toisistaan puiteasetusten ”mitä” ja delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten ”miten”.	2021/5 ESGAB suosittelee, että Eurostatin olisi kehitettävä edelleen jo olemassa olevia vahvoja luottamuksellisuutta koskevia suojatoimia tarkistamalla ja mahdollisuuksien mukaan yhdenmukaistamalla edelleen tilastoalojen käytäntöjä anonymisointiin ja/tai tilastojen julkistamisen valvontaan käytettävien menettelyjen ja välineiden osalta.
2014/6 Tapaukset, joissa lakisäätöiden ja sovitujen menetelmien tai välineiden täytäntöönpano viivästyy merkittävästi joissakin jäsenvaltioissa, olisi tarkistettava ja analysoitava tarvittavien systeemisten korjaavien toimenpiteiden määrittämistä ja toteuttamista silmällä pitäen.	2021/6 ESGAB suosittelee, että Eurostat laatii kattavan yhteistyöstrategian tiedeyhteisön kanssa.
2014/7 Tietojen käsittelyä ja laatuindikaattoreiden laskentaa koskevien menetelmien yhdenmukaistamista olisi jatkettava tiiviisti yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa.	2021/7 ESGAB suosittelee, että Eurostat parantaa edelleen viestintää ja levittämistä ”uuden tietotulvan maailman” valossa, jossa monet palveluntarjoajat taistelevat käyttäjien vähäisestä huomiosta.
2014/8 Arviointeja olisi tehtävä säännöllisesti ja järjestelmällisesti sen varmistamiseksi, että yhdenmukaisuuden tarkastuskäytäntöjä toteutetaan tilastoaloilla vertailukelpoisella tavalla.	2021/8 ESGAB suosittelee, että Eurostat etsii tarvittaessa tapoja määritellä asiaankuuluvia tilastoja varten ulkoisesti saatavilla olevia aikaisempia tietokantoja, jotta toimintapolitiikan kannalta merkityksellistä tutkimusta kyetään helpottamaan.
2014/9 Laadunhallinta- ja laadunvarmistuskäytäntöä olisi yhdenmukaistettava edelleen ja virtaviivaistettava. Käyttäjien ja tuottajajälkitoisten laaturaporttien yhteistä perustandardia olisi käytettävä kaikissa tilastotoimissa ja tilastoaloilla. Näin varmistetaan, että näissä raporteissa annetaan samanlaista tietoa ja että laatua voidaan arvioida tasapuolisesti eri aloilla.	2021/9 ESGAB suosittelee, että Eurostat toteuttaa toimia mikrodataa koskevan tutkimuksen parantamiseksi kehittämällä asianmukaisia menettelyjä ja sopimalla jäsenvaltioiden kanssa tietojoukoista, joihin pääsy voisi olla mahdollista, sekä kehittämällä yksityisyyttä suojaavia tiedonsaantiteknikoita (kuten metadatatavoinen ohjelmisto), joita voitaisiin soveltaa myös yksittäisten maiden tasolla.
2014/10 Eurostatin olisi pyrittävä julkaisemaan täydellinen julkaisuaikataulu ja julkaisemaan Eurostatin ja kansallisten tilastolaitosten tilastot yhdessä.	2021/10 ESGAB suosittelee, että Eurostat kehittää edelleen analyttisiä kehyksiään tarkistusten mukaisesti. Eurostatin olisi julkaistava tarkistuskäytäntönsä ja säännölliset tarkistusanalyysit.

2014 (Eurostatin toinen vertaisarviointi)	2021 (Eurostatin kolmas vertaisarviointi)
2014/11 Eurostatin olisi tutkittava kattavasti täydellisen ennakkolevityskiellon mahdollisia vaikutuksia ja tapoja hallita riskejä, jos yksittäisten uutistoimistojen osalta säilytetään erittäin rajoitettu ennakkolevityskäytäntö.	2021/11 ESGAB suosittelee lainsäätäjille, että EU:n datasäädöksen tulevassa hyväksymisessä luodaan Eurostatille ja kaikille Euroopan tilastojen tuottajille pysyvä pääsy yksityisomistuksessa oleviin tietoihin.
2014/12 Eurostatin olisi tarkistettava viestintästrategiaansa sen varmistamiseksi, että se saavuttaa vaikuttavalla tavalla kohdeyleisönsä nykyisessä mediaympäristössä ja hyödyntää optimaalisesti nykyaikaisia viestintävälineitä eri käyttäjäsegmenttien kohdalla.	2021/12 ESGAB suosittelee, että Eurostat laatii uusien digitaalisten tietolähteiden käyttöä koskevan kattavan strategian, jolla voidaan edistää relevanssia, tarkkuutta ja ajantasaisuutta koskevien tavoitteiden saavuttamista ja auttaa vähentämään vastaajille aiheutuvaan rasitusta sekä lisäämään kustannustehokkuutta.
2014/13 Eurostatin olisi tuettava kansallisten tilastolaitosten koordinoitettavuutta muihin kansallisiin viranomaisiin nähden hyväksymällä vain koodeja noudattavat tiedonsiirrot kansalliselta tilastolaitokselta tai valtuutetulta muulta kansalliselta viranomaiselta. Luvattomien tietojen toimittamisen määräajasta olisi ilmoitettava laajasti yksi vuosi etukäteen. Jos luvattomat tai koodeja noudattamattomat tiedonsiirrot Eurostatille jatkuvat ilmoitetun päivämäärän jälkeen, Eurostatin olisi hylättävä tiedot.	2021/13 ESGAB suosittelee, että Eurostat ja EKP perustavat toimiaan Euroopan tilastojärjestelmän ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän nykyiselle vahvalle yhteistyölle, jotta kyetään hyödyntämään mahdollisuuksia tietojen jakamista ja monimutkaisten tilastotapausten (kuten monikansallisten yritysten) käsittelyä koskevan koordinoinnin ja yhteistyön parantamiseen. Niiden tulisi myös arvioida yhteisten tilastoinfrastruktuurien (kuten tilastollisten yritysrekisterien) perustamismahdollisuuksia.
2014/14 Eurostatin on luotava selkeät mekanismit koordinoitettavuudensa varten Euroopan komissiossa ja laadittava luettelo nykyisistä tilastotoimista.	2021/14 ESGAB suosittelee, että Eurostat yksilöi ja kartoittaa henkilöstöltä (tulevaisuudessa) vaadittavat taidot/pätevyyydet. Näiden tietojen perusteella olemassa olevalle henkilöstölle suunnattua koulutustarjontaa olisi mukautettava siten, että ammattitaitoa voidaan parantaa menestyksekkäästi asiaankuuluvilla uusilla aloilla. Samalla Eurostatin olisi hyödynnettävä ennakoivasti kaikkia Euroopan komission nykyisen rekrytointijärjestelmän tarjoamia mahdollisuuksia, jotta voidaan houkutella ja pitää palveluksessa henkilöstöä, jolla on tarvittavat tulevaisuuden vaatimukset täyttävät taidot.
2014/15 Euroopan tilastojärjestelmän ja EKP:n olisi keskityttävä käytännönläheiseen työskentelyyn tietyllä työnjaolla ja jatkettava käytännön yhteistyötä. Olisi hyödyllistä, jos EKP ottaisi käyttöön samanlaisia todennettavissa olevia laadunvarmistusmenettelyjä kuin Euroopan tilastojärjestelmä, jotta tätä keskinäistä ymmärrystä voitaisiin parantaa.	2021/15 ESGAB suosittelee, että EU:n päättäjät tukevat kaikkia käynnissä olevia innovointipyrkimyksiä asianmukaisella rahoituksella, joka kattaa sekä taloudelliset että henkilöstöresurssit. Se toistaa myös suosituksensa (suositukset 2020/6 ja 2020/7) siitä, että komissio ehdottaa merkittäviä investointeja digitaaliseen infrastruktuuriin tilastollisia tarkoituksia varten innovoinnin ja kokeilujen mahdollistamiseksi. Jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmilla ja muilla asiaankuuluvilla EU:n varoilla olisi tuettava näitä toimia, jotka koskevat uusia eurooppalaisia poliittisia aloitteita koko Euroopan tilastojärjestelmässä ja jotka kattavat sekä kehitys- että toimintakustannukset.
2014/16 Euroopan tilastojen kehittämisen, tuottamisen ja levittämisen yhteensovittamista koskeva periaate ja sitä vastaavat indikaattorit olisi laadittava käytännesääntöjen seuraavan tarkistuksen yhteydessä.	2021/16 ESGAB suosittelee, että Eurostat ja Euroopan tilastojärjestelmä suorittavat perusteellisen ja kattavan arvioinnin covid-19-kriisin aikana saaduista kokemuksista. Arvioinnin olisi katettava haasteet, reaktiot, esteet sekä onnistumiset, ja sen perusteella olisi tehtävä konkreettisia johtopäätöksiä. Lisäksi olisi laadittava toimintasuunnitelma selviytymiskyvyn parantamiseksi tulevissa kriisitilanteissa.
	2021/17 ESGAB suosittelee, että Eurostatin olisi yhdessä kansallisten tilastolaitosten kanssa perustettava menettelyjä, joilla otetaan ennakoivasti käyttöön nopeita tilastollisia innovaatioita, joihin olisi sisällyttävä erityisesti kokeellisia tilastoja. Menettelyillä olisi myös valmistauduttava kriisiakoihin ja niiden olisi sisällettävä ehdotuksia siitä, miten tällaisten tilastojen näkyvyys varmistetaan, ja laadittava prosesseja niiden mahdollista valtavirtaistamista varten.

2014 (Eurostatin toinen vertaisarviointi)	2021 (Eurostatin kolmas vertaisarviointi)
	2021/18 ESGAB suosittelee, että Eurostat käyttää tarvittaessa asetuksen (EY) N:o 223/2009 14 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 2 artiklan mukaisia valtuuksia aktiivisesti ja mahdollisimman laajasti voidakseen reagoida nopeasti ennakoimattomiin ja kiireellisiin tilastovaatimuksiin päätöksentekoa varten. Tätä varten sen olisi analysoitava näiden säännösten potentiaalia ja rajoja. Jos ne osoittautuvat riittämättömiksi, asiaa olisi arvioitava asetuksen (EY) N:o 223/2009 tarkistamisen yhteydessä.

Liite VII – Yhteenveto kansallisten tilastolaitosten parannustoimista – tilanne 31. joulukuuta 2019

Luokittelu	Kaikki toimet	Avoimet toimet 31.12.2018	Pantu täytäntöön	Päätetty	Edistyminen riippuu muista	Viivästyneet	Jatkuva	Avoimet toimet 31.12.2019
1. Hallinto ja oikeudelliset näkökohdat, koordinointi	221	65	9	4	23	17	8	52
1.1. Ammatillinen riippumattomuus	72	26	1	0	15	6	2	25
1.2. Tiedonkeruuvaltuudet	3	0	0	0	0	0	0	0
1.3. Luottamuksellisuuden oikeudelliset näkökohdat	2	1	0	1	0	0	0	0
1.4. Koordinointi	144	38	8	3	8	11	6	27
2. Resurssien riittävyys ja kustannustehokkuus	152	47	14	4	4	22	4	29
2.1. Resurssit	57	14	5	0	3	2	3	9
2.2. Koulutus	22	4	1	0	0	2	0	3
2.3. Kustannustehokkuus	73	29	8	4	1	18	1	17
3. Laatu ja metodiikka	231	60	26	1	2	21	7	33
3.1. Laatuun sitoutuminen	102	33	17	1	1	10	3	15
3.2. Metodiikka ja luottamuksellisuuden suoja	46	9	2	0	0	3	2	7
3.3. Tuotoksen laatu ja käyttäjien vuorovaikutus	83	18	7	0	1	8	2	11
4. Rasituksen vähentäminen ja hallinnolliset tiedot	85	23	4	4	7	4	4	15
4.1. Rasituksen vähentäminen	28	5	0	3	0	1	2	2
4.2. Hallinnolliset tiedot	57	18	4	1	7	3	2	13

Luokittelu	Kaikki toimet	Avoimet toimet 31.12.2018	Pantu täytäntöön	Päätetty	Edistymisen riippuu muista	Viivästyneet	Jatkuva	Avoimet toimet 31.12.2019
5. Puolueettomuus ja levittäminen	221	43	11	5	3	15	6	27
5.1. Puolueettomuus	46	6	3	1	1	0	1	2
5.2. Levittäminen: saatavuus ja selkeys	123	25	4	3	1	11	4	18
5.3. Mikrotiedon levittäminen	52	12	4	1	1	4	1	7
Kaikki yhteensä	910	237	64	18	39	79	29	155

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin komission tietojen perusteella.

Liite VIII – Kansallisten tilastojärjestelmien kattavuus vertaisarviointien kolmannella kierroksella

Maa	Muiden kansallisten viranomaisten määrä yhteensä	Vertaisarviointiin valitut muut kansalliset viranomaiset
Itävalta	7	Liittovaltion ilmasto-, ympäristö-, energia-, liikkuvuus-, innovointi- ja teknologiaministeriö (BMK)
		Liittovaltion maatalous-, alue- ja matkailuministeriö (BMLRT)
		Umweltbundesamt – Itävallan ympäristövirasto (UBA)
		Energie-Control Austria (E-Control)
Bulgaria	10	Maatalouden ja aluepolitiikan pääosaston maataloustilasto-osasto (maatalous-, elintarvike- ja metsätalousministeriö)
		Analyysin, suunnittelun ja ennusteiden osasto sekä työkyky- ja työtapaturmaosaston lääketieteellinen asiantuntemus kansallisen sosiaaliturvalaitoksen vakuutus- ja lyhytaikaisten etuuksien osastossa)
		Ympäristöasioiden toimeenpanoviraston ympäristö- ja vesiministeriölle suorittama ympäristöosaston seuranta ja arviointi
Belgia	15	Liittovaltion sisäasiainministeriö
		Taloudesta, pk-yrityksistä, itsenäisistä ammatinharjoittajista ja energiasta vastaava liittovaltion ministeriö – energian pääosasto
		Kansallinen tilinpitolaitos
		Vlaamse Statistische Autoriteit (Flanderin tilastoviranomainen)
Tanska	15	Tanskan maahanmuuttovirasto
		Tanskan energiavirasto
		Tanskan ympäristönsuojeluvirasto
Viro	1	---
Suomi	6	Suomen tullit
		Luonnonvarakeskus
		Terveystieteiden tutkimuskeskus
		Maahanmuuttovirasto
Ranska	12	Tilastojen ja ennusteiden analyysiosasto (maatalous- ja elintarvikeministeriö)
		Data- ja tilastotutkimusosasto (ekologisen siirtymän ministeriö)
		Tutkimuksen, arvioinnin ja tilastojen osasto (yhteisvastuu- ja terveysministeriö, talous-, valtiovarain- ja elpymisministeriö sekä työ-, työllisyys- ja taloudellisen osallisuuden ministeriö)

Maa	Muiden kansallisten viranomaisten määrä yhteensä	Vertaisarviointiin valitut muut kansalliset viranomaiset
Saksa	30	Liittovaltion maatalous- ja elintarvikevirasto
		Liittovaltion työvoimavirasto
		Osavaltioiden tilastotoimistot (yhteensä 14)
Kreikka	10	Ympäristö- ja energiaministeriö
		Maaseudun kehittämisestä ja elintarvikkeista vastaava ministeriö
		Kansallinen tietopalvelukeskus (EKT)
Irlanti	15	Ympäristönsuojeluvirasto (EPA)
		Oikeusministeriön (DoJ)
		Terveysministeriö (DOH)
Italia	13	Ekologisesta siirtymästä vastaava ympäristöministeriö (MITE)
		Terveysministeriö
		Italian ympäristönsuojelu- ja -tutkimusinstituutti (ISPRA)
		Energiapalveluyritys (GSE)
Liettua	8	Ympäristönsuojeluvirasto
		Hygieniainstituutti
		Valtionyhtiö: Maatalouden neuvonta- ja maaseutuelinkeinokeskus
Luxemburg	11	Sosiaaliturvan yleinen valvontaelin – Inspection générale de la sécurité sociale (IGSS)
		Maaseudun elinkeinoelämästä vastaava virasto – Service d'économie rurale (SER)
		Terveysvirasto – Direction de la Santé
Malta	1	Terveystiedoista ja tutkimuksesta vastaava virasto
Alankomaat	-	---
Norja	8	Norjan kalastushallinto
		Norjan maahanmuuttovirasto (UDI)
		Norjan biotalouden tutkimusinstituutti (NIBIO)
		Norjan kansanterveyslaitos (FHI)
Puola	11	Maataloudesta ja maaseudun kehittämisestä vastaava ministeriö
		Oikeusministeriö
		Valtiovarainministeriö

Maa	Muiden kansallisten viranomaisten määrä yhteensä	Vertaisarviointiin valitut muut kansalliset viranomaiset
Portugali	5	Opetusministeriö ja korkeakoulutus-, tiede- ja teknologiaministeriö – koulutus- ja tiedetilastoista vastaava pääosasto (DGEEC)
		Ympäristö- ja ilmastomuutosministeriö – energian ja geologian pääosasto (DGEI)
		Oikeusministeriö – oikeuspolitiikan pääosasto (DGPI)
		Meriministeriö – luonnonvarojen, meriluonnonvarojen ja turvallisuuspalveluiden pääosasto (DGRM)
		Työ-, yhteisvastuu- ja sosiaaliturvaministeriö – strategisen suunnittelun osasto (GEP)
Espanja	17	Maatalous-, kalastus- ja elintarvikeministeriö – analyysi-, koordinointi- ja tilasto-osasto (maatalous-, kalastus- ja elintarvikeasioiden jaosto)
		Liikenne-, liikkuvuus- ja kaupunkiministeriö – taloustutkimus- ja tilasto-osasto (taloussuunnittelusta ja budjetoinnista vastaava pääosasto – liikenne-, liikkuvuus- ja kaupunkijaosto)
		Ekologisesta siirtymästä ja väestöhaasteesta vastaavan ministeriö – ennakkoinnista, strategiasta ja energia-asetuksista vastaava osasto (energiapolitiikasta ja kaivostoiminnasta vastaava pääosasto; energiaministeriö)
Ruotsi	20	Ruotsin kouluvirasto
		Ruotsin kansallinen varainhoitoviranomainen
		Ruotsin maahanmuuttovirasto
		Ruotsin kansanterveysvirasto

Lähde: Eurostatin verkkosivu.

- a) Luettelo jäsenvaltioiden nimeämistä kansallisista tilastolaitoksista ja muista kansallisista viranomaisista, jotka vastaavat Euroopan tilastojen kehittämisestä, tuottamisesta ja levittämisestä (päivitetty 12. lokakuuta 2021) ja
- b) Luettelo muista kansallisista viranomaisista, jotka osallistuvat vertaisarviointien kolmanteen kierrokseen vuosina 2021–2023 [viimeisin päivitys toukokuussa 2021]

Huom. Tiedot Islannin, Kroatian, Kyproksen, Latvian, Liechtensteinin, Romanian, Slovakian, Slovenian, Sveitsin, Tšekin ja Unkarin kansallisten tilastojärjestelmien vertaisarviointeihin osallistuvista muista kansallisista viranomaisista ovat saatavilla marraskuussa 2022.

Lyhenteet

ECDC: Euroopan tautienehkäisy- ja valvontakeskus

EFTA: Euroopan vapaakauppaliitto (*European Free Trade Association*)

EKP: Euroopan keskuspankki

ESS: Euroopan tilastojärjestelmä (*European Statistical System*)

ILO: Kansainvälinen työjärjestö (*International Labour Organization*)

OECD: Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (*Organisation for Economic Cooperation and Development*)

PO EMPL: Komission työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto

PO GROW: Komission sisämarkkinoiden, teollisuuden, yrittäjyyden ja pk-yritystoiminnan pääosasto

PO SANTE: Komission terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosasto

WHO: Maailman terveysjärjestö (*World Health Organization*)

Sanasto

Datavaje: Tiettyyn tarkoitukseen tarvittavien tietojen puuttuminen.

Kansalaisyhteiskunta: Valtiosta ja liiketoiminnasta erillinen yhteiskunnan osa, joka koostuu järjestöistä ja muista ryhmistä, jotka edustavat yhteisiä etuja julkisella sektorilla.

Keskeinen tulosindikaattori: Määrällisesti ilmaistavissa oleva mittari, joka kuvastaa tuloksellisuutta suhteessa keskeisiin tavoitteisiin.

Kuolemansyy: Tauti tai vamma, joka on pannut alulle välittömään kuolemaan johtaneen sairaustilojen sarjan, tai tapaturmaan tai väkivaltaan liittyvät olosuhteet, joiden seurauksena kuolemaan johtanut vamma aiheutui.

Metatiedot: Tiedot, jotka määrittävät ja kuvaavat muita tietoja.

Mikrotiedot: Tiedot yksittäisestä henkilöstä, taloudesta, yrityksestä tai yhteisöstä.

Pienet ja keskisuuret yritykset: Yrityksiin ja muihin organisaatioihin sovellettava kokomääritelmä, joka perustuu henkilöstön määrään ja tiettyihin taloudellisiin kriteereihin. Pienyrityksissä on alle 50 työntekijää ja liikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa. Keskisuurissa yrityksissä on alle 250 työntekijää ja niiden liikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma kokonaisuudessaan enintään 43 miljoonaa euroa.

Puolueettomuus: Periaate, jonka mukaan tilastoja on kehitettävä, tuotettava ja levitettävä neutraalilla tavalla ja siten, että kaikkia käyttäjiä kohdellaan yhdenvertaisesti.

Sairastavuus: Sairastuneisuuden tila.

Suhteellinen keskivirhe: Arvion tilastollisen tarkkuuden mittari. Suhteellisten keskivirheiden pienempi määrä on osoitus luotettavammista tuloksista ja suurempi määrä epäluotettavammista tuloksista.

Terveystilinpitojärjestelmä: Euroopan tilastojärjestelmän maiden terveystilinpidon vakimuotoinen talouskehys, jossa käytetään menetelmällisesti kansantalouden tilinpitojärjestelmän kanssa yhteensopivia kirjanpitosääntöjä kattavien, yhdenmukaisten ja kansainvälisesti vertailukelpoisten tilien tuottamiseksi keskeisten käyttäjien tarpeisiin.

Tiedot: Arvojoukko kvalitatiivisille tai kvantitatiivisille muuttujille, kuten faktoille tai mittauksille, joista tietoja voidaan tuottaa.

Tilastojen institutionaalinen käyttäjä: Kansallinen tai kansainvälinen järjestö, kuten valtion hallitus tai kansallinen keskuspankki, tai EU:n toimielin, elin tai osasto.

Työtön: Työtön 15- tai 16–74-vuotias henkilö, joka ei ole työskennellyt vertailuviikon aikana ja joka voi aloittaa työnteon seuraavien kahden viikon kuluessa (tai joka on jo löytänyt seuraavan kolmen kuukauden aikana alkavan työn) ja hakenut aktiivisesti työtä jonakin hetkenä viimeisen neljän viikon aikana.

Vakioitu kuolleisuusluku: Väestön kuolleisuusluku mukautettuna vakiodun ikäjakauman mukaisesti. Tavoitteena on parantaa vertailukelpoisuutta ajan mittaan ja eri yhteisöjen välillä.

Ylikuolleisuus: Kaikista syistä aiheutuneiden, kriisin aikana mitattujen kuolemantapausten määrä, joka on suurempi kuin tavanomaisissa olosuhteissa havaitut kuolemantapaukset.

Komission vastaukset

<https://www.eca.europa.eu/fi/Pages/DocItem.aspx?did=62590>

Tarkastuksen eteneminen

<https://www.eca.europa.eu/fi/Pages/DocItem.aspx?did=62590>

Tarkastustiimi

Tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksissaan tulokset tarkastuksista, joita se kohdistaa EU:n toimintapolitiikkoihin ja ohjelmiin tai yksittäisten talousarvioalojen hallinnointiin liittyviin aihealueisiin. Tilintarkastustuomioistuin valitsee ja suunnittelee nämä tarkastustehtävät siten, että niillä saadaan aikaan mahdollisimman suuri vaikutus. Se ottaa valinta- ja suunnitteluvaiheessa huomioon tuloksellisuuteen tai säännönmukaisuuteen kohdistuvat riskit, kyseessä olevien tulojen tai menojen määrän, tulevat kehityssuunnat sekä poliittiset näkökohdat ja yleisen edun.

Tästä tuloksellisuustarkastuksesta vastasi IV tarkastusjaosto, jonka erikoisalat ovat markkinoiden sääntely ja kilpailukykyinen talous. Tarkastusjaoston puheenjohtaja on Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Mihails Kozlovs. Tarkastus toimitettiin Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Ildikó Gáll-Pelczin johdolla, ja siihen osallistuivat kabinettipäällikkö Claudia Kinga Bara ja kabinettiavustaja Zsolt Varga, toimialapäällikkö Sabine Hiernaux-Fritsch, tehtävävastaava Athanasios Koustoulidis sekä tarkastajat Maria Isabel Quintela ja Ezio Guglielmi. Kielellisissä kysymyksissä avusti Thomas Everett.

Ildikó Gáll-Pelcz

Claudia Kinga Bara

Zsolt Varga

Athanasios
Koustoulidis

Maria Isabel
Quintela

Thomas Everett

TEKIJÄNOIKEUDET

© Euroopan unioni, 2022

Datan ja asiakirjojen uudelleenkäyttöä koskevat Euroopan tilintarkastustuomioistuimen periaatteet vahvistetaan avoimen datan politiikkaa ja asiakirjojen uudelleenkäyttämistä koskevassa [Euroopan tilintarkastustuomioistuimen päätöksessä 6-2019](#).

Ellei toisin ilmoiteta (esimerkiksi yksittäisissä tekijänoikeusilmoituksissa), Euroopan tilintarkastustuomioistuimen sisältöihin, jotka EU omistaa, myönnetään käyttöoikeudet [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#) -käyttöoikeuden nojalla. Yleissääntö siis on, että uudelleenkäyttö on sallittua, jos sisällön tuottaja mainitaan asianmukaisesti ja kaikista sisältöön tehdyistä muutoksista ilmoitetaan. Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle kuuluvan sisällön uudelleenkäyttäjä ei saa vääristää asiakirjojen alkuperäistä merkitystä tai sanomaa. Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa mistään seurauksista, jotka johtuvat uudelleenkäytöstä.

Tarvittavat lisäoikeudet on hankittava, jos tietyssä sisällössä (esimerkiksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen henkilöstöstä otetuissa valokuviissa) esitetään tunnistettavissa olevia henkilöitä tai jos sisällössä on mukana kolmansien tahojen töitä.

Jos tällainen lisäoikeus saadaan, se kumoaa ja korvaa yllä mainitun yleisen käyttöoikeuden. Lisäoikeutta koskevassa luvassa on selvästi ilmoitettava käyttöoikeuden rajoitukset.

Jos sisällöt eivät ole EU:n omaisuutta, voi olla, että lupa niiden käyttöön tai jäljentämiseen on pyydettävä suoraan asianomaisilta tekijänoikeuksien haltijoilta:

Kaavio 2 – Kuvakkeet: Nämä kaaviot on suunniteltu käyttäen sivustolta [Flaticon.com](#) saatua aineistoa. © Freepik Company S.L. Kaikki oikeudet pidätetään.

Tietokoneohjelmistot tai asiakirjat, joihin kohdistuu teollisoikeuksia, kuten patentteja, tavaramerkkejä, rekisteröityjä malleja, logoja ja nimiä, eivät kuulu Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudelleenkäyttöperiaatteiden piiriin.

EU:n toimielinten verkkosivuilla (joiden verkkotunnuksen loppuosa on europa.eu) on linkkejä ulkopuolisille Internet-sivustoille. Koska Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa näistä sivustoista, on suositeltavaa, että tutustutte niiden tietosuoja- ja tekijänoikeusperiaatteisiin.

Tilintarkastustuomioistuimen logon käyttö

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen logoa ei saa käyttää ilman tilintarkastustuomioistuimen ennakkosuostumusta.

PDF	ISBN 978-92-847-9034-0	ISSN 1977-5792	doi:10.2865/51721	QJ-AB-22-023-FI-N
HTML	ISBN 978-92-847-9058-6	ISSN 1977-5792	doi:10.2865/96600	QJ-AB-22-023-FI-Q

Euroopan tilastot palvelevat yleistä etua, ja ne muodostavat olennaisen perustan sille, että poliittiset päätöksentekijät, yritykset ja kansalaiset voivat tehdä näyttöön perustuvia päätöksiä. Tilintarkastustuomioistuिन julkaisi vuonna 2012 Euroopan tilastojen laatua koskevan erityiskertomuksen. Vuonna 2016 tilintarkastustuomioistuिन kuitenkin havaitsi, että kaikkia parannustoimia ei ollut toteutettu täysimääräisesti. Tässä tarkastuksessa tilintarkastustuomioistuिन arvioi, laatiiko komissio laadukkaita Euroopan tilastoja. Se toteaa tarkastuksensa perusteella, että sidosryhmille tarjottavien tilastojen laatu on kaiken kaikkiaan riittävä. Tarkastajat havaitsivat kuitenkin joukon puutteita, jotka on vielä korjattava. He esittävät useita suosituksia, joiden tarkoituksena on Euroopan tilastojen laadun parantaminen. Tarkastajat suosittavat esimerkiksi vastaamaan paremmin käyttäjien tarpeisiin, asettamaan EU-rahoituksen yhteydessä etusijalle innovatiiviset hankkeet, parantamaan Euroopan tilastojen laadunarviointia sekä harkitsemaan uudelleen tilastojen nykyistä ennakkolevityskäytäntöä.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla annettu Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus.

EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

Euroopan unionin
julkaisutoimisto

EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxemburg
LUXEMBURG

Puh. +352 4398-1

Tiedustelut: eca.europa.eu/fi/Pages/ContactForm.aspx

Verkkosivut: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors